THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
NOV 28 1949
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXIII M., Nr. 47 BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1949 M. LAPKRIČIO-NOVEMBER 25 D. KAINA 10 C.

1918 m. lapkričio 23 d. buvo išleistas pirmas Lietuvos kariuomenės įsakymas (plačiau apie tai ketvirtajame puslapyje).

Šiandien

Kalbant apie Kudirką
Irano šachui atvykus
Dar dėl tų karininkų
Už liežuvio pagautas

JUOZAS TYSLIAVA

Kalbant apie Vincą Kudirką...

Kodėl mes, giedodami "Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina", vis galvojame apie **Lietuvos saulę**, kuri tamsumus prašalina, o ne apie saulę, kuri **Lietuvos tamsumus** prašalina?

Kad šis Lietuvos himno sakinys net mūsų spaudos skiltyse klaidingai aiškinamas, tai rodo vienas savaitraštis, kurio redaktorius, pavyzdžiui, rašo:

"Visi, kurie nuoširdžiai trokštame, kad laisvos Lietuvos saulė iš tikrųjų prašalintų iš mūsų tautos gyvenimo didžiuosius tamsumus..."

***

Dabar, štai, skaitau Lietuvos himno "vertimą" į anglų kalbą.

Deja, tai pačių lietuvių, Visuotinio Amerikos Lietuvių Kongreso metu suruošusių "maldos valandą Lietuvai ir taikai" Šv. Patriko bazilikoje, darbas.

Štai, kaip tas pats sakinys — "Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina" — anglų kalbos vertime skamba:

"May the sun of 'Mary's Land'
Clear the darkness of the night..."

Žodžiu, yra visokių vertėjų ir vertimų: kupstas verčia vežimą, bernas — kailinių rankovę ir t.t.

***

Irano (Persijos) šachas, Jo Imperatoriškoji Didybė Mohammed Reza Pahlevi, kurį New Yorkas labai iškilmingai priėmė, yra pažangus vyrukas.

Reporterių paklaustas, kur jo vainikas, jo deimantai ir perlai, jaunas, 30 metų amžiaus, šachas, kuris čia atvyko, norėdamas iš Tarptautinio Banko gauti 250,000,000 dolerių paskolą, trumpai atsakė:

"Valstybės iždinėje".

Beje, Amerikos spaudos atstovams šachas pareiškė, kad jo kraštas reikalingas žemės reformos ir t.t.

Toks yra dabartinis Irano valdovas.

***

Kadaise, praėjusio amžiaus pabaigoje, Paryžiuje lankėsi Persijos šachas, kuris panoro pamatyti "ką nors jaudinančio".

Paryžiečiai nutarė parodyti jam giliotiną...

Bet... pasmerktasis ešafotui buvo toks išbalęs, liesas ir, matyt, nedarė įspūdžio šachui.

Tuo tarpu minioje stovėjo vienas nepaprastai storas prancūzas.

Tada šachas, rodydamas pirštu į tą pertukusį žmogų, kuris, lyg tyčia, buvo prokuroras, tarė:

"Nukirskite jam galvą".

***

Istorija dėl tų išžudytų 12,000 lenkų karininkų, kurių lavonus naciai, užėmę Smolenską, rado viename miške, dar nebaigta.

Amerikoje yra įsikūrusi speciali draugija toms žudynėms tyrinėti.

Šiomis dienomis ta draugija pakvietė Višinskį pasiaiškinti...

Bet, ar jis pasirodys?

Juk tie karininkai — ne pirmieji ir ne paskutiniai, kuriuos sovietai žudė ir žudo.

Stalino sąžinei priklauso milijonai nekaltai nužudytų žmonių.

***

Karo metu velionis Sikorskis net du kartus kreipėsi į Stalina, teiraudamasis apie tū 12,000 lenkų karininkų likimą.

Pirmą kartą jam buvo pasakyta, kad... gal būt tie karininkai pabėgę į Mandžiūriją.

Antrą kartą buvo mėginta pasakoti, kad jie esą kur nors tolimoje šiaurėje, gal būt Prano Juozo Žemėje...

Bet tik 1943 metais balandžio mėnesį Maskva oficialiai paskelbė, kad tie karininkai patekę naciams į nagus.

Taip, tik po to, kai naciai pranešė, kad jie surado tų karininkų kapus...

LIBIJA BUS NEPRIKLAUSOMA VALSTYBĖ

Jungtinių Tautų pilnaties konferencijoje galutinai išspręstas Italijos buvusių kolonijų klausimas, didžiule balsų dauguma pasisakant už Libijos nepriklausomybę. Somalija dešimties metų laikotarpiui paliekama Italijos administracijai, tačiau per tą laiką Italija, Jungtinių Tautų priežiūroje, turės padėti šiai savo buvusiai kolonijai pasiruošti kelius į nepriklausomybę. Taip pat JT pilnatis nutarė sudaryti specialią komisiją, kuri nuspręstų Italijos trečiosios kolonijos — Eritrėjos likimą. Šiuo klausimu bus debatuojama ateinančiais metais.

Šiuo metu Italijos buvusios kolonijos yra valdomos britų, išskyrus dalį Libijos, kurioje stovi prancūzų okupaciniai daliniai. Pagal nutarimą, kuris Jungtinėms Tautoms perduotas kartu su taikos sutartimi su Italija, Libija nepriklausomybę turi gauti iki 1952 metų sausio mėn. 1 d. Ligi to laiko kraštą administruos Jungtinių Tautų paskirtasis komisaras.

Sovietų Sąjunga reikalavo Libijai tuojau pat suteikti nepriklausomybę, o Somalijai ir Eritrėjai — po penkerių metų, tvirtindama, kad D. Britanija ir JAV nori užsitikrinti Šiaurinės Afrikos kontrolę, kad čia įsirengtų sau atspirties taškus puolimams. Tačiau Sovietų Sąjungos siūlymai didžiuma balsų buvo atmesti politinėje komisijoje, o taipgi nepraėjo nė pilnatyje.

Šis JT pilnaties konferencijos nutarimas dėl buvusių Italijos kolonijų yra galutinis. Jungtinės Amerikos Valstybės, D. Britanija, Prancūzija ir Sovietų Sąjunga, pasirašydamos taikos sutartį su Italija, buvo pasižadėjusios sutikti su JT pilnaties sprendimu, jei jos Italijos buv. kolonijų klausimu nesusitars ligi 1948 m. rugsėjo mėn. 15 d.

— **Vietoje buvusio Vokietijos himno** "Deutschland ueber alles" rytų zonoje susikūrusios valstybės komunistai priėmė naują himną, kuriam pritaikyta buv. Hollywoodo kompozitoriaus Hans Eisler muzika.

DEAN ACHESON PRAŠO TALKOS

JAV valstybės sekretorius D. Acheson kreipėsi į trisdešimt valstybių, jų tarpe ir į Sovietų Sąjungą, prašydamas padaryti bendrą spaudimą Kinijos komunistams, kad šie paleistų Mukdene kalinamą JAV generalinį konsulą Angus Ward ir jo bendradarbius. Šį neįprastą žingsnį D. Acheson padarė pereitos savaitės pabaigoje, kviesdamas neatidėliotinai bendrai veikti užsienių reikalų ministerius tų valstybių, kurios turi Kinijoje savo diplomatines atstovybes.

Pasaulis susidomėjęs seka, kaip pasielgs Sovietų Sąjunga ir jos satelitai. Daugelis užsienio diplomatų privačiai pareiškė nuomonių, kad Sovietų Sąjunga šį visą reikalą yra pati pradėjusi, norėdama JAV prestižą Tolimuosiuose Rytuose sumažinti.

Valstybės sekretorius turėjo du pasirinkimus: arba kreiptis tiesioginiai į paskiras valstybes arba prašyti Jungtinių Tautų tarpininkavimo.

Sukilimas Jugoslavijoj?

Nors šiuo metu Jugoslavijos byla kiek aptilo, valstybės departamentas yra gavęs patikimų žinių, jog ten netrukus gali kilti pavojingas židinys, galįs sukurti III Pasaulinį karą.

Spėjama konfliktą prasidėsiant Jugoslavijos — Rumunijos pasienyje, sukilėliams paskelbus "Jugoslavijos laisvosios liaudies atstovybę".

GERĖJA PASAULINĖ MAISTO PADĖTIS

Jungtinių Tautų Maitinimo ir Ūkio Org. savo pranešime, kurį pereitą pirmadienį patiekė metinėje šios organizacijos konferencijoje, sako, kad pasaulis jau išbrido iš tų didžiųjų maisto sunkumų, kurie jį buvo privedę prie formalaus bado. Nežiūrint, kad dar nėra pasiekta tai, kas buvo numatyta, tai vis tiek šioje srityje nuveikta labai daug.

Tame pranešime ypatingai atkreipiamas dėmesys į tai, kad pasaulyje vis dar yra didžiulis gyvenimo standarto skirtumas tarp pasiturinčiųjų ir vargingųjų kraštų ir sakoma: "Paskutiniųjų dešimties metų laikotarpyje išryškėjo tendencija, kad tos valstybės, kurios prieš dešimt metų gerai maitinosi, šiandien dar geriau minta, tuo tarpu, kai tos, kurios badavo, dabar dar labiau badauja"

Toliau pranešime sakoma, kad maisto produktų gamyba šiais metais padidėjusi visame pasaulyje, išskyrus Australiją ir N. Zelandiją. Taigi, tuo pačiu padidėjo viso pasaulio maisto atsargos, neskaitant šiaurinės Amerikos, kurioje jos ir taip jau yra didelės. Imant dėmesin tai, jog per metus padidėja vienu procentu pasaulio žmonių skaičius, vis tiek bendra padėtis yra patenkinama. Tačiau, norint pakelti pragyvenimo standartą, reikėtų dar labiau pakelti ir pasaulinę maisto gamybą.

Šiuo metu pasaulis stovi dar prieš du sunkiai sprendžiamus uždavinius. Ūkiniai atsilikusieji kraštai reikalingi yra technikinės pagalbos savo maisto gamybai pakelti. Ir dar iškyla reikalas suorganizuoti ir paskatinti maisto gaminių pasaulinę prekybą, kurią dabar trukdo pinigų stoka. Kai kurie maisto gaminiais pertekę kraštai, kaip pvz., Jungtinės Amerikos Valstybės, yra susirūpinusios savo maisto produktų gamybą sumažinti, nes jų negalinčios parduoti, o tuo tarpu badaujančios tautos, jų negali nusipirkti, nes neturi pinigų.

58 kraštų atstovai šioje metinėje Maitinimo ir Ūkio Organizacijos konferencijoje ir toliau ieškos būdų, galinčių pagelbėti badaujančiųjų kraštų žmonėms.

Amerikiečių padedami, Miuncheno miesto gyventojai vis dar valosi nuo karo griuvėsių.

NAUJAS PANAMOS PREZIDENTAS

Vos keturis mėnesius valdęs, Panamos prezidentas Daniel Chanis lapkričio mėn. 20 d., savo valstybės policijos vado priverstas, pasitraukė iš pareigų.

Šis valdžios perversmas tačiau įvyko be kraujo praliejimo. Prezidentas D. Chanis, kuris norėjo atleisti policijos vadą Antonio Remon ir du jo pavaduotojus, pats tapo pašalintas. Naujasis prezidentas Roberto Chriari, anksčiau buvęs D. Chanis pavaduotojas, tuojau pat buvo policijos pripažintas. Antonio Remon savo pareigas eina jau trejus metus, per tą laiką sukūręs krašte jam visiškai ištikimą policiją, kuri ir yra čia vienintelė ginkluota pajėga.

Valdžios krizė krašte įvyko netikėtai ir laimingai baigėsi. Krašto gyventojai, kurių čia yra 700,000, visą istoriją patyrė tada, kai visa buvo praėję.

— **Konservatorių ir liberalų** tarpe kilusios kovos, išsiplėtusios visoje Kolumbijoje, pareikalavo daugelio aukų. Vien tik pirmąją parą žuvo 200 asmenų.

Kpt. John Crommelin, kurį laivyno vadovybė buvo suspendavusi už siaptų laiškų paskelbimą, vėl grįžo į savo pareigas.

SOVIETAI PADVIGUBINO SAVO KARIUOMENĘ ALBANIJOJE

Nejugoslavinių šaltinių patikimos žinios, ateinančios iš Albanijos sako, kad paskutiniuoju metu Sovietų Sąjunga į Albaniją sutraukusi dar antra tiek kariuomenės, kiek ji čia turėjo prieš keturis mėnesius. Tuo būdu apskaičiuojama, kad mažiausia apie 15,000 iki dantų ginkluotos kariuomenės yra parengties stovyje.

Naujai atgabentieji daliniai daugumoje sudaro technikus, karinio apmokymo ir partizaninio karo vedimo specialistus.

Nors tai šiuo metu vis dar sudaro tik šaltojo karo fazę, tačiau gali sukelti ir rimtą pavojų taikai Balkanuose, jei sutelktoji kariuomenė bus panaudota partizaninėms kovoms prieš Tito. Užsienio kariniai žinovai prileidžia, kad, kilus kariniam konfliktui tarp Albanijos ir Jugoslavijos, pastarosios kariuomenė tuojau pat galėtų užimti Albaniją. Bet šiuo atveju čia atskirą vaidmenį galėtų suvaidinti Graikijos partizanai, kurių dauguma atsirado Albanijoje po paskutiniojo jų smūgio Graikijos teritorijoje. Kalbama, kad tie buvę partizanai šiuo metu yra apmokomi naujiems veiksmams Jugoslavijoje. Partizaniniai užpuolimai ties Jugoslavijos — Albanijos siena atitrauktų Tito kariuomenę nuo ypatingai ligos jos rytinės sienos, kuri dabar yra stropiai saugoma kad per ją Jugoslavijon nepatektų Kominformo valstybių sabotažininkų ir kitokių agentų.

Įkaitusią padėtį vėsina tai, kad maršalas Tito, nežiūrėdamas gausių sovietinių provokacijų nesiima veiksmų.

AMERIKOJE IR PASAULYJE

— **Valstybės departamentas** pakvietė buv. valstybės sekretorių George C. Marshall, Harold Stassen ir dar 23 politikus padėti jam parengti Kinijos politikos kurso planą.

— **Komunistinėje Vengrijoje** be žinios dingo JAV prekybos firmos atstovas Robert A. Vogeler. Manoma, kad jis yra vengrų policijos areštuotas.

— **Ryšium su svaro nuvertinimu** pagaliau ir Austrijos vyriausybė nuvertino savo šilingą, nustatydama tris įvairias jo vertes: turistams 1 doleris — 26 šilingai, prekybai — 21,36 šilingai ir importuojant Marshallio plano gėrybes, už 1 dol. — 14,4 šilingai. Anksčiau už 1 dol. buvo mokama 10 šil.

— **Lenkijos užsienių reikalų** ministerijos pranešimu, krašte susekta ir likviduota 100 asmenų šnipinėjimo organizacija. Lenkija kaltina šioje organizacijoje dalyvavus ir Prancūzijos konsulato Stetine sekretorių Robineau, kuris lenkų saugumo suimtas, prieš jam išskrendant atostogų į Paryžių.

— **Vakarų Berlyne** britų licencijuotas laikraštis Anzeiger rašo, kad sovietinėje zonoje vokiečių policija pradėjo "mėdžioklę", kuri apima 15,000 asmenų, įtraukiųjų į "juodąjį sąrašą" už titoistinius palinkimus.

— **JAV kariuomenės atstovai** Vokietijoje pranešė, kad lapkričio mėn. pabaigoje ir gruodžio pradžioje Heidelberge, Vokietijoje, įvyks slapta konferencija atominės energijos reikalu. Kariuomenės vadai ir atomo energijos ekspertai iš Washingtono informuos Vokietijoje esančių JAV dalinių vadovybę apie naujausius laimėjimus atomo energijos tyrinėjimo srityje.

— **Sovietų Sąjunga**, lapkričio 20 d. minėdama savo artilerijos šventę, dvidešimtyje miestų šaudė jos garbei iš patrankų, o sovietų spauda rašė, kad rusų artilerija esanti geriausia pasaulyje.

— **Norvegijos, Švedijos ir D. Britanijos** mokslininkų ekspedicija norvegų banginių medžioklinių laivu Norsel išvyko į Antarktiką. Keturiolikos asmenų ekspedicija stengsis išgyventi tame ledų ir sniego krašte ligi 1952 m. balandžio mėn. Ekspedicija turi grynai mokslinių tikslų, tuo tarpu sovietai tvirtina, kad "imperialistai nuolatos stengiasi Antarktikoje įsirengti puolimo punktus".

— **Izraelio valstybė**, savo nepriklausomybės proklamavimo dieną turėjusi 700,000 gyventojų, šiuo metu jau turi apie milijoną. Per tą laiką apie 300,000 asmenų atvyko iš įvairių kraštų, daugiausia iš Europos.

— **Paskutiniuoju metu JAV** nukritus visai eilei B-29 tipo bombonešių, JAV karinė vadovybė išleido įsakymą, draudžiantį to tipo lėktuvams pakilti, nepatikrinus motorų. Sudužusių lėktuvų tarpe yra ir tie, kurie buvo numatyti pasiųsti į Angliją lavinti jos lakūnus.

— **Italijos ministeris pirmininkas** DeGasperi pranešė, kad jo kabinetas numato krašte įvykdyti plačią žemės ūkio reformą.

— **JAV plieno darbininkai** ir angliakasiai po streikų, kurie kraštui padarė skaudžių nuostolių, sugrįžo prie darbo. Iš viso krašto pranešama apie vykstantį darbą.

— **Grimaldi dinastijos** 29 m. amžiaus karalius Rainier III pradėjo eiti savo pareigas Monaco valstybėje, kuri turi iš viso 22,150 gyventojų. Karūnavimo ceremonijos dėl gedulo įvyks tik ateinančių metų balandžio mėnesį. Ši dinastija Monaco valstybėje karaliauja jau 600 metų.

— **Vakariečių leidžiamas** Telegraf iš Berlyno praneša, kad sovietai netoli Berlyno esą įrengę fabriką, kuriame gaminamos atominės bombos. Fabrike be pertraukos dirbą per 600 darbininkų.

— **77 metų amžiaus** prancūzų tautinio susirinkimo prezidentas Edouart Herriot buvo perrinktas Prancūzijos radicalsocialistų partijos lyderiu, nurungdamas buv. ministerį pirmininką E. Daladier.

— **Izraelis ir keturios arabų** valstybės savanoriškai pasisiūlė sudaryti kolektyvią apsaugą šventųjų vietų, esančių už Jeruzalės miesto ribų.

— **Jungtinėse Amerikos Valstybėse** neseniai mirė žymus belgų dailininkas baronas James Ensor, sulaukęs 89 metų amžiaus.

— Valdžios paskirtasis ypatingasis komisaras ištirti Noronic laivo gaisrą, per kurį žuvo 118 keleivių, teisėjas Kellock pranešė, kad už šią nelaimę yra atsakingi laivo kapitonas ir laivo savininkas, nes laivas neturėjęs atitinkamų įrengimų ir apsaugos, reikalingos gaisro atveju.

— **Kompetentingas JAV** finansų skyriaus valdininkas Berlyne pranešė, kad šiuo metu nėra vedamos ir nenumatoma pradėti diskusijų dėl valiutos suvienodinimo Berlyne. Šį pareiškimą jis padarė po to, kai sovietai ėmė skleisti žinias, jog amerikiečiai esą priešingi valiutos suvienodinimui.

— **Amerikon atvykęs Vakarų Europos vyr. kariuomenės** vadas feldmaršalas Viscount Montgomery pareiškė, kad, jo manymu, šiuo metu Vakarų Europoje nesą ginkluoto konflikto pavojaus.

Amerikos Lietuvių Savaitė

DETROITO LIETUVIŲ DIENOS

Rašo Marija Sims

BR. BUDRIŪNO KONCERTAS

Lapkričio 13 d. Ukrainų National Temple salėje įvyko pirmas komp. Broniaus Budriūno diriguojamas koncertas. Jį surengė Radijo Klubas.

Šiuo koncertu jau iš anksto vietiniai lietuviai buvo susidomėję, nes komp. Budriūnas į mūsų miestą atvyko iš Vokietijos šį pavasarį. Vasaros laiku chorą, kuris jau pirmiau, nesant mokytojo, buvo išsisklaidęs, buvo sunku organizuoti. Rudeniui atėjus, vis dėl to, choras buvo suorganizuotas net iš 50 narių. Visiems rūpėjo, kaip čia tas naujas dirigentas pasirodys.

Mūsų smalsumas buvo visiškai patenkintas. Budriūno choras mus sužavėjo. Ne be reikalo žmonės ginčijosi, ar buvo kada panašus choro koncertas, ar ne. Vieni sakė, kad nuo Aleksio laikų tokio nebuvę, kiti ginčijo, kad panašaus niekuomet nebuvę.

Jau pati choristų išvaizda daro gerą įspūdį. Jie stovėjo dviejose eilėse, mergaitės ir vyrai. Dainavimas pilnoj balsų harmonijoj ir tvarkoj. Sopranu balsų aidai mums buvo visiškai nauji, negirdėti.

Šį kartą ne sonsai sudomino klausančius, bet pats mišrusis choras. "O Nemune", paties dirigento daina, premijuota Amerikos lietuvių, taip pat "Stikliukėlis" J. Karoso, publikai karštai prašant, buvo kartojamas. Vyrų choras pakartojo "Gaudžia Trimitai" — M. Petrausko. Visi gėrėjosi daina "Karvelėli Mėlynasis". Nors tai jau sena daina, bet dainavimas nauju stilium visiems labai patiko. Ištrauką iš operos "Faust" solo atliko J. Valiukas.

Solo dainavo dar Stepulionytė, R. Peseckaitė ir K. Stašaitis. Buvęs Kaune Konservatorijos mokytojas Vl. Motiekaitis griežė smuiką, akompanuojant Br. Budriūnui. Piano solo skambino Frank Janeck, konservatorijos studentas. Koncerto akompaniatorė buvo Alena Dailydaitė.

Visiems sekėsi neblogai, bet juos šį kartą, kaip jau minėjau, nurungė mišrusis ir vyrų choras.

Na, o publika. Jos prisirinko per vienuoliką šimtų. Tai Detroite naujiena. Dar tiek jos niekur ir niekados nebuvo. Laimė, kad rengėjai susiprato pasamdyti didesnę salę, negu paprastai, kitaip tik pusė žmonių būtų tilpusi.

Mūsų naujasis dirigentas Br. Budriūnas turėjo būti patenkintas. Šimtai žmonių jam spaudė dešinę, reikšdami savo pasitenkinimą. Buvusieji koncerte jaunieji žadėjo įstoti į chorą. Pats dirigentas nusistatęs netrukus priimti naujų dainininkų ir po to gerokai padirbėti, norint tinkamai pasirengti Vasario Šešioliktajai ir kitiems minėjimams.

Radijo Klubas, kuris dabar vadinasi Baltic Melodies, irgi labai džiaugiasi naujuoju dirigentu ir prailgintu per radiją laiku (45 min.). Šis klubas sėkmingai pradėjo jau penktuosius savo gyvavimo metus. Radijo pranešėjas Ralph Walatka Radijo klube dirba jau trejus metus.

PRANEŠIMAS IŠ KONGRESO

Lapkričio 12 d. per lietuvių pusvalandį gražų pranešimą apie Amerikos Lietuvių Visuotinį Kongresą New Yorke padarė dr. Pr. Padalskis. Jis nupasakojo svarbesnius kongreso įvykius ir paaiškino apie New Yorke vykstančią Lietuvių Tremtinių Meno Parodą.

LIETUVIAI WORLD'S MARKET PARODĖLĖJ

Nuo lapkričio 17 iki 20 dd. International Institutas suruošė World's Market parodėlę. Ją pavadino šiuo vardu todėl, kad joje dalyvauja beveik visos tautos. Šiame turguje dalyvauja ir lietuviai su savo meno dalykėliais. Parodėlę tvarko Moterų Klubas, kurių vadove yra Katarina Stokus. Į World's Market programą pakviestas ir dalyvauja Br. Budriūno choras.

REMIA MENO PARODĄ

Detroite įsikūrė Meno Parodai remti komitetas. Komiteto pirmininke išrinkta Helen Rauby, sekretorium Balys Čiurlionis. Tuo tarpu stengiamasi kuo daugiausia parduoti meno parodos bilietų, kuriuos uoliai platina, buv. tremtinys Saladžius.

BALF ATSKAITA

Balansas 1949 m. spalio 1 d.	$5,959.31
Aukų gauta	9,070.57
Narių mokesčių	68.50
Namo nuoma	85.00
Grąžinti važtapiningiai (ECA)	288.27
	$15,471.65

IŠMOKĖJIMAI:

Tiesioginei šalpai:	
Imigracijos ir įkurdinimo reikalams	$489.35
Vienkartinė pagalba Amerikoje	10.00
	$499.35
Sandėlio išlaidos:	
Darbininkų algos	$150.00
Siuntų atgabenimas ir pakavimo medžiaga	136.54
	$286.54
Administracijos išlaidos:	
Tarnautojų algos	$843.66
Profesiniai patarnavimai	40.00
Telefonas, telegramos	65.62
Spausdiniai ir raštinės reikmenys ryšy su Seimo reikalais	250.91
Pašto išlaidos	108.35
Smulkūs patarnavimai siuntinėjant laiškus imigracijos reikalais	87.75
Kelionių išlaidos Seimo ir kt. reikalais	698.56
Šviesa ir apšildymas	66.48
Apdrauda	47.50
Namo išlaikymas	13.53
Vajus, veiklos plėtimas, garsinimai	171.45
	$2.393.71

Viso išmokėjimų 1949 m. spalio mėn. — $3,179.60.

Balansas 1949 m. spalio 31 d. — $12,292.05.

A. S. Trečiokas
BALF'o iždininkas

BALF'o skyriaus susirinkimas

Lapkričio 17 d. Lietuvių Laisvės Parko salėje įvyko BALF'o 132 Skyriaus susirinkimas. Komisija padarė pranešimą apie gerai pavykusį mūsų spalio 30 d. parengimą. Nuoširdi padėka už tai priklauso Šv. Mykolo Airių Parapijos Vargoninkui Jonui Čižauskui iš Elizabeth, N. J. Jo pastangomis per trumpą laiką buvo išmokytas naujakurių choras. Nei choras, nei jis nesigailėjo savo brangaus laiko ir kelionės išlaidų. BALF'o 132 Skyriaus susirinkimas už tai viešai reiškia jiems padėkos žodį, tikėdamasis ir ateityje jų vertingo bendradarbiavimo.

ALT KONGRESO REZOLIUCIJA

Amerikos Lietuvių Kongresas, susirinkęs New Yorke 1949 m. lapkričio 4—6 dd., apsvarstė padėtį Lietuvoje ir su giliu liūdesiu konstatuoja, kad mūsų tautos kamienas senojoje Lietuvoje, dabar gyvena tragiškiausią mūsų tautos istorijos laikotarpį.

Sovietų Rusija, pirma susitarusi su hitlerine Vokietija, o paskui pasinaudodama Jungtinių Tautų koalicijos pergale kare, ne tik okupavo Lietuvą, panaikino jos nepriklausomybę ir įvedė joje aziatišką totalitarinį režimą, bet siekia fiziškai sunaikinti lietuvių tautą masinėmis žmonių deportacijomis į Rusijos gilumą prievartos darbams.

Rusijos politika Lietuvoje yra priešinga ir tarptautinei teisei ir civilizuoto pasaulio pripažistamai moralei. Prieš tą politiką mes reiškiame mūsų griežčiausį protestą ir kviečiame visus lietuvius įsisąmoninti mūsų tautos tragediją, vieningai pasmerkti mūsų tautos pavergėją ir žudiką Sovietų Rusiją — ir vieningai stoti į kovą prieš ją.

Mes reiškiame mūsų širdingą padėką Amerikos vyriausybei už atsisakymą pripažinti Rusijos smurto politiką Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse, bet kartu pabrėžiame, kad pasyvus nepripažinimas Baltijos šalių įjungimo į Sovietų Rusiją neįstengia sulaikyti budeliško Maskvos smurto prieš Baltijos kraštų žmones.

Sovietų Rusija savo besote ekspansijos politika šiandien yra mirtinai pavojinga ne tik silpnoms tautoms jos pasieniuose, bet darosi vis labiau pavojinga ir mūsų naujajai tėvynei Amerikai, kurios gynimui nuo priešų mes, Amerikos lietuviai, abejuose pasauliniuose karuose sudėjome gausią kraujo ir prakaito auką ir, kurios saugumas mums visiems yra brangus. O Amerika negali būti sangi ir tikra dėl savo ateities, jei šimtas milijonų žmonių įvairių tautybių Europoje ir šimtai milijonų žmonių Azijoje bus palikti Rusijos pajungti, kurstomi prieš Ameriką ir verčiami įsikinkyti į rusišką karo mašiną žūtbūtinėms imtynėms su Amerika.

Todėl mūsų kova už Lietuvos laisvę šiandien nėra izoliuota. Mes esame dalyviai vis labiau ryškėjančios didelės pasaulio masto laisvės kovos prieš moderniškųjų laikų vergiją — bolševizmą, kuris atstovauja istorijoj retai užtinkamą juodžiausią reakciją ir nacionalistinį šovinizmą, pridengtą veidmainiškais komunizmo šūkiais.

Mūsų kova už Lietuvos laisvę šiandien yra kova prieš priespaudą ir vergiją, už demokratiją ir tautų bei asmens laisvę. Tik pasalinus totalitarinę Maskvos tironiją, Lietuvos, kaip ir kitų Rusijos pavergtų tautų, žmonės galės atgauti saugumą, gerbūvį ir pagrindines pilietines laisves. Todėl ir mūsų neatlaidi kova už Lietuvos išlaisvinimą turi būti vedama bendrai su visais laisvę mylinčiais žmonėmis Amerikoje, ypač derinant ją su tais Amerikos piliečiais, kurių kilmės kraštai yra rusų pavergti, kviečiant juos dėtis į bendrą kovą.

Būdami visa širdimi prisirišę prie Amerikos pilietinių laisvių, kurias garantuoja mums šios šalies konstitucija, mes vieningai pareiškiame, kad kovojame už Lietuvos nepriklausomybę ne tam, kad Lietuvoje susikurtų diktatoriškas režimas, bet, kad Lietuvos žmonės turėtų pagrindinę demokratinę teisę patys tvarkyti savo gyvenimą ir laisvuose rinkimuose išsirinkti šalies valdžią.

Amerikos Lietuvių Kongresas kreipiasi į mūsų brolius lietuvius, suklaidintus Rusijos bolševikiškos propagandos ir kviečia juos nusigręžti nuo jos melų ir grobimo politikos ir dėtis į bendrą lietuvių tautos kovą už laisvę.

Amerikos Lietuvių Kongresas, reikšdamas nepalaužiamą mūsų visų viltį į Lietuvos ateitį, skaudžia širdimi siunčia užuojautą broliams, pasmerktiesiems Rusijos vergų stovyklose, sveikina mūsų kenčiančią ir kovojančią tautą rusų okupacijos junge, sveikina iš tėviškės išblokštus Mažosios Lietuvos lietuvius ir po visą pasaulį išsiblaškiusius politinius emigrantus ir kviečia visus lietuvius, kur jie bebūtų, tikėti ir kovoti už laisvę.

Laisvė laimės!

Lietuvos Generalinis konsulas praneša, kad Centrinė kartoteka iš Hanau DP Camp perkelta į Miunchen, Rauchstr. 20, US Zone, Germany.

ŽINIOS IŠ NEW BRITAIN

Rašo Jonas Poškus

VIENYBĖS KORESPONDENTAS IR ATSTOVAS

Visais reikalais kreiptis:
177 Park St. Tel.: 3-9397

T. Kardokas, jaunas laikrodininkas, atidarė naują krautuvę Pleasant gatvėje. Tai dabar New Britain turės V. Norvilą ir T. Kardoką horologijos srityje. Gražu yra girdėti, kad vis didesnis skaičius lietuvių stoja dirbti įvairiose srityse.

***

Jonas Valengavičius spalio 28 d. gavo vietinio Raud. Kryžiaus skyriaus mokyklos baigimo pažymėjimą. Jis 1938, 1939 ir 1940 m. lankė South Hanson, Mass., Raud. Kryžiaus mokyklą. Baigdamas jos kursą, jisai vietinėje YMCA per dešimt metų dėstė plaukimą ir pirmosios greitosios pagalbos dalykus. Pasaulinio karo metu jis netolimame mieste, Newington, veteranų ligoninėje mokė ligonius plaukti. Jisai yra labai gerai žinomas šiame ir apylinkės miestuose.

***

Pas K. Demikį yra atvažiavęs Jonas Vildžius, tai yra 21 tremtinys, atvykęs į Ameriką jo pastangomis. Būtų gražu matyti, kad ir daugiau tokių geraširdžių žmonių atsirastų New Britainė.

DIDĖJA NEW BRITAIN LIETUVIŲ KOLONIJA

New Britain yra neperdidžiausias miestas, bet jis turi gana didoką senųjų lietuvių emigrantų skaičių.

Prieš metus laiko daugelis jų nežinojo, ką reiškia naujieji emigrantai. Daugelis jų net bijoję, bet dabar yra visiškai kitaip. Į mūsų miestą yra atkeliavę apie 60 tremtinių. Žmonės su jais apsiprato ir jiems visur, kiek galėdami, padeda. Dažnas suranda kambarius apsigyventi, arba pas save nors laikinai prigiaudžia, stengiasi surasti jiems darbą. Tremtiniai iš savo pusės yra dėkingi savo geradariams.

Šių metų lapkričio 19 dieną buvo surengtas tremtiniams susipažinimo pokylis Lietuvių svetainėje, 354 Park Street. Šis įvykis yra labai reikšmingas, nes buvo gausiai susėjęs senosios ir naujosios emigracijos lietuviai.

K. D.

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividentas 3%

Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

C. WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 5617

NEW BRITAIN, CONN.

Bill's Restaurant
Vytautas Degutis, Sav.
Įvairūs gėrimai, pirmos rūšies maistas.
Šokiai šeštadieniais ir sekmadieniais
810-814 Stanley Street

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai.
31 Spring Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

JANUS TAVERN
PAUL JANUS, Savininkas
Pirmos rūšies maistas. — Ideališka vieta piknikams ir išvažiavimams
Viena iš gražiausių Long Island pakelės sustojimo vietų
ROUTE 25, CORAM, L. I., N. Y.
Tel.: Selden 2592-J

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA.

BARNEY'S TAVERN
LIETUVIŠKA UŽEIGA
B. Kohanski
215 N. 4th Street Tel. HA. 6-8804
Harrison, N. J.

J. M. BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniškai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

BILL'S CAFE
Vincas Tamulaitis, Savininkas
ALUS, DEGTINĖ IR VYNAS
PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
282 E. MARKET ST.
Tel.: 3-9891 Wilkes-Barre, Pa

S. BULOTA
Batai ir Vyrams Aprėdalai
NEW PHILADELPHIA, PA
P. O. SILVER CREEK, PA.

Providence Auto Supply Co.
L. J. SAVITSKY, Sav.
Įvairūs elektros reikmenys, sporto dalykai, žaislai ir kit. metaliniai pabūklai
201-205 W. MARKET ST.
Tel.: 9206 Scranton, Pa.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

Madame Vera
Grožio Salonas
Šukavimas, odos gydymas, masažas, manikiūra ir ir kiti grožio dalykai.
196 Middle St. Bridgeport, C
Telefonas: 5-0909

LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
J. Markiewitz and Sons
15 Trumball Street
NEW HAVEN, CONN.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

Tareila's Drugstore
As graduate fermacist in charge at all time.
826 Bank St.
Waterbury, Conn.

BUS STOP RESTAURANT
Marianna Lakavičius, Sav.
821 Bank St., Waterbury Ct.
Telefonai: 3-9953, 4-9542

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
Amerikoniški ir lietuviški valgiai.
Salė pramogoms ir parkas vasarai
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 North St.
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-9920.

WATERBURY, CONN.

JOE'S TIRE SHOP
Joe Samoska, Savininkas
241 N. MAIN STREET
Telefonas 3-2414

JOHN STREET PACKAGE STORE
Didžiausias DEGTINĖS, VYNO, ALAUS ir kitokių GĖRIMŲ PASIRINKIMAS
Peter G. Vitas ir Leon Raskauskas, Sav.
45 John Street Tel.: 3-6669

RENDEVOUS RESTAURANT & GRILL
Ona Pakamanaitė-Dapšienė ir Sūnus, savininkai
MALONI VIETA SUSITIKIMUI
685 No. Riverside Streeet Tel. 3-9932, 3-6864

IŠ ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS SUGRĮŽUS

KĄ KARVELIAI MATĖ IR GIRDĖJO LENKIJOJE

Brooklynietis Stepas Karvelis visą savo gyvenimo laiką Amerikoje buvo siuvimo pramonėje, iš kurios jis pasitraukė prieš keletą metų. Būdamas vienas stambiausių siuvėjų kontraktorių, Stepas nebuvo paskutinis ir visuomenineje veikloje. Nuo pat atvykimo į Ameriką, per 40 metų, jis priklausė įvairioms lietuvių organizacijoms, joms pirmininkaudamas, sekretoriaudamas ir tt.

Dirbdamas tautinį kultūrinį darbą Amerikoje, Karvelis dažnai galvodavo vykti atlankyti savo senąją tėvynę, susipažinti su jos padaryta pažanga ir t.t. Deja, biznis ir šimtai su juo susijusių reikalų neleisdavo Karveliui išsirengti ilgesnei kelionei. Už tai jo žmona, Alice Karvelienė, rodos, devynis kartus yra plaukusi per Atlantą.

Karo audrai praėjus, Alice Karvelienė ir vėl pradėjo svajoti apie kelionę į Europą. Šį kartą jau ir Stepas, pardavęs savo šapą, galėtų vykti aplankyti savo ir savo žmonos tėviškes. Deja, antrojo pasaulinio karo laimėtojai taip sutvarkė Europos reikalus, kad žmogus negali aplankyti nė savo tėviškės... Bet Alice Karvelienės gimtinė yra vadinamame Suvalkų trikampyje, kuris, Stalinui karpant pokarinės Europos žemėlapį, vėl atiteko Lenkijai... Na, o Lenkija juk nepriklausoma valstybė... Taigi, po ilgų formalumų Washingtone ir New Yorke (Lenkijos konsulate) Karveliai, pagaliau, išsirengia į tą kraštą, kurio padangėje plaukioja tie patys Lietuvos debesys...

Karveliai su savo draugais laive

Praeitą pavasarį, kai Kasmočių salėje, Great Neck, L. I., New Yorko lietuvių būrelis susirinko savo draugų išleistuvėms, teko girdėti įvairių kalbų. Karvelių draugai buvo susirūpinę: Juk, šiaip ar taip, vykstama į aną pusę geležinės uždangos...

Pirma, negu Karveliai pasiekė Lenkijos krantus, laivas Batory buvo sustojęs Anglijos, Prancūzijos ir Danijos uostuose. Buta ir incidentų. Kaip žinoma, tuo pačiu laivu padėgo komunistas Eisleris, kurį Amerikos federalinis teismas ruošėsi teisti. Taigi, Karveliai buvo liudininkai to incidento, būtent, kaip anglų policija, užmovusi mašką Eisleriui ant galvos, jį nešte išnešė iš laivo...

Bet grįžkime prie pačios Karvelių kelionės po Lenkiją. Sužinojęs, kad Karveliai laimingai grįžo namo, Jūsų reporteris nutarė juos aplankyti. Karveliai gyvena gražiame savo name ant kalno, 188 Highland Ave., Brooklyn, N. Y. Malonūs šeimininkai mielai sutiko pasidalinti šviežiais įspūdžiais iš tos kelionės, kuria, reikia pasakyti, buvo susidomėjusi ir plačioji visuomenė. Visada valšinga Alice Karvelienė tuojau pasiūlė lenkiškos "valstybinės", jos tėviškėje keptų pyragų ir... lašinių...

Kaip jau sakyta, Karveliai buvo nuvykę į Suvalkų kraštą, į lietuvių gyvenamas vietoves, bet, svarbiausia, jiems teko kalbėtis su žmonėmis, kurie neperseniausiai atbėgę iš sovietų okupuotos Lietuvos. Tiesa, vėliausiu laiku bėgimas iš Lietuvos veik neįmanomas, nes šešių kilometrų platumo siena saugojama kareivių, šunų ir elektros vielų. Karveliai, išgyvenę visą vasarą Suvalkų krašte, turėjo progos patirti, kad praeitą rugsėjo mėnesį Lietuvoje įvyko dar viena partizanų medžioklė. Ką sovietai toje medžioklėje laimėjo, nežinia, bet Lenkijos pusėje taip pat nebuvo ramu. Visu Lietuvos pasieniu buvo sustiprintos sargybos, o vakare po 9 valandos gyventojams buvo draudžiama išeiti iš namų... be paso.

Prie Karvelienės motinos kapo

Bet ir Lenkijos pusėje lietuviai gyvena nuolatinėje baimėje. Pavyzdžiui, Karvelis pasakoja, kaip kartą dvi mčterys iš Lietuvos, susitikusios lauke, perdavė viena kitai žinias. Viena moteris, dainuodama, užklausė antrosios, kas atsitikę su jos tėvais Lietuvoje. Ši, taip pat dainuodama, atsakė, kad jos tėvai yra išvykę į rytus...

Iš pasikalbėjimų su atbėgusiais iš Lietuvos žmonėmis, anot Karvelio, darosi aišku, kad po kokių penkių metų ten neliks nė vieno lietuvio. Iki šiol, sakoma, į Sovietų Rusijos gilumą yra išvežta apie 40% Lietuvos gyventojų. Jų vietose, žinoma, apgyvendami mongolai.

Jeigu į Lenkiją, kuri formaliai yra nepriklausoma, iki šiol būdavę galima nuvažiuoti, tai į Lietuvą patekti nėra būdų. Pvz., kartu su Karveliais į Suvalkus buvo nuvykusi viena lietuvė iš Kanados. Aplankiusi savo seserį Suvalkuose, ta moteris norėjo nuvažiuoti į Vilnių, kur gyvena kita jos sesuo. Bet veltui ji mėgino gauti vizą į Lietuvą. Sovietų ambasadoje Varšuvoje jai buvo pasakyta: "Į Sovietų Sąjungą galima nuvažiuoti, bet negalima grįžti..." Ir kai ji, netekusi kantrybės, pradėjo karščiuotis, lenkų policija jai "patarė" išvažiuoti...

Nors Lenkijos gyventojai terorizuojami, bet jie tiki, kad anksčiau ar vėliau ta Maskvos pastatyta komunistų valdžia sugrius. Karvelis pasakojo, kaip kartą į vieną valsčiaus susirinkimą atvyko trys komunistų partijos agitatoriai. Negalėdami senūnų įtikinti, kad reikia skubiau vykdyti ūkių kolektyvizaciją, agitatoriai pradėjo pykti. Vienas jų, iškoneveikęs kapitalistinę Ameriką, pagaliau, sušuko: "Jeigu jūs mūsų neklausysite, tai ateis rusai ir jus išveš į Sibirą." Tuo tarpu kažkas iš minios atsiliepė: "Vežkite mus į tą prakeiktą Ameriką!"

Kalbantis su lenkais komunistais, ypač su įvairiais valdžios pareigūnais, Karveliams reikėdavo vaidinti. Pavyzdžiui, kartą vienas slaptos policijos pareigūnas, sulaikęs Karvelį gatvėje, užvedė tokią kalbą:

— Amerikoje dabar sunku, panie, — žmonės badauja...

— Už tai mes čia atvažiavome, — gudriai atsiliepė Karvelis.

— Pas jus Amerikoje vaikai negali lankyti mokyklų, nes stogai kiauri, panie.

— Pas mus vaikai privalo lankyti mokyklas, o kai dėl stogų, tai jie nę kiauri, bet lėkšti, ir vandeniui nutekėti yra įtaisyti laidai.

Kartą Alice Karvelienė atsilankė pas vieną savo giminaitį gydytoją Varšuvoje. Ten buvusi slaugė Karvelienę paklausė:

— Ar tiesa, ponia, kad Amerikoje nėra ligoninių?

— Nežinau, panele, nes niekad neteko sirgti, — nusišypsojusi, atsakė Karvelienė.

Bet, anot Karvelio, ne visi lenkai tokie kvaili, kaip atrodo. Daugelis jų puikiai žino, kad Amerikos gyvenimas, palyginus su gyvenimu anapus geležinės uždangos, yra tikras rojus. Neveltui už amerikonišką doleį juodoje rinkoje mokama po 1000 zlotų ir daugiau.

Visą laiką Karveliai buvo sekami, bet ne persekiojami. Tik žmonės, su kuriais Karveliams tekdavo susitikti, nuolat buvo klausinėjami. Todėl Karvelis ir sako:

"Jeigu kas manęs paklaustų, ar verta ten važiuoti, aš atsakyčiau, kad neverta, nes nukenčia ne tie, kurie ten važiuoja, bet tie, pas kuriuos važiuojama".

Lenkai kalba apie skurdą ir badą Amerikoje, — sako Karvelis, — bet jie patys, išskyrus valdžios pareigūnus ir komunistų partijos vadus, vaikščioja nudriskę ir alkani. Tiesa,

(Nukelta į 8 psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

— **Amerikiečių zonoje Vokietijoje** šiuo metu yra 7,500 lietuvių tremtinių. Nemaža jų dalis jau turi garantijas išvykti į Jungtines Amerikos Valstybes. Neturinčiuosius garantijų IRO verčia rašytis Australijon.

— **Britų zonoje Vokietijoje** įvairiuose vokiečių universitetuose dar studijuoja 55 lietuviai studentai, iš kurių 30 jau yra bebaigią.

— **Danutė Narutavičiūtė Kolumbijoje** "Emisora Cultural" radijofone skaitė ispaniškai paskaitą apie Šopeną. Tame pačiame radijofone ji turėjo paskaitą ir apie O. Milašių.

— **Šį pavasarį iš prancūzų** zonos Vokietijoje į Kolumbiją emigravęs dailininkas — karikatūristas J. Penčyla įsikūrė Bogotoje ir dirba savo srityje.

— **Lietuvos Raudonasis Kryžius** deda visas pastangas kuo greičiausia išsiųsti Amerikon tremtinius lietuvius našlaičius.

— **Po didelių lietuvių pastangų** pagaliau pavyko sudaryti Belgijos lietuvių centrinę vadovybę, kurios pirmininku išrinktas St. Paulauskas.

— **J. Sinkevičiaus pastangomis** Vancouveryje, Kanadoje, suorganizuotas vietos lietuvių choras, kuris ruošiasi pirmam savo viešam pasirodymui.

— **Toronto Lietuvių Moterų** atstovybė nutarė įsteigti Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenę, kurios tikslas būtų palaikyti lietuvės moters dorovingumą, tautinį susipratimą ir šeimos auklėjimą tautinėje dvasioje.

— **Kanados lietuviai Montrealyje** nutarė pastatyti Tautos Namus, kuriems jau nupirktas ir žemės sklypas. Šėrus perka ne tik Montrealio, bet visos Kanados lietuviai.

— **Montrealio lietuviai** surengė kuklų Nepriklausomos Lietuvos savaitraščio red. J. Kardelio darbo sukakties paminėjimą.

— **Montevideo mieste** Paulina Jarmalavičiūtė įsteigė ir sėkmingai veda Šokio Meno Akademiją, kurią šiuo metu lanko per 150 mokinių. Ši, prieš keliolika metų įsteigta, mokykla ilgainiui išsivystė į didelį plastinio meno židinį.

— **Dailininkas Jonas Rimša** yra laikomas šiuo metu geriausiu Bolivijos dailininku. Jo paveikslai puošia valstybės ir miesto rūmus ir yra labai aukštai vertinami.

— **Valdžios leidimu, Venezueloje** neseniai įkurtoji Lietuvių Sąjunga savo skyrius jau turi Caracase, Valencijoje, Barquisimete, Maracaibe ir Maracaye miestuose ir apjungia apie 2000 lietuvių.

— **Venezuelos švietimo ministerijos kvietimu akordeonistas** A. Gineika per Carabobo radiją davė net 12 koncertų. Ta pat proga radijas paminėjo Lietuvą ir jos kovą su bolševikiniu okupantu.

— **Buenos Aires lietuvių moterų** Labdaros Draugija minėjo savo 10 metų veiklos sukaktį. Ta proga buvo pastatytas B. Kerbelienės režisuotas veikaliukas "Vargšas Tadas", Ši draugija pasižymi gerų kultūrinių pramogų rengimu.

— **Australijoje Woodsidės** pereinamojoje stovykloje atidaryta pradžios mokykla, kurią lanko per 200 vaikų. Jų tarpe yra didelis nuošimtis lietuviukų.

— **D. Britanijoje, Scriven** bendrabutyje gyveną lietuviai, dirbą britų žemės ūkyje, savo bičiuliškame susirinkime surengė lietuvio teismą, kaltindami jį išeivijoje nusikalstant lietuvybei: kuriant mišrias šeimas, nepalaikant liet. spaudos ir neprisidedant prie kovos už tėvynės išlaisvinimą.

— **Lietuvis emigrantas Morkūnas** laimėjo Fallingbostelio emigracinėje stovykloje skirtąją IRO dovaną už gražiausiai sutvarkytą darželį.

— **Ateinančiais metais į JAV** ketina atvykti apsigyventi paskutiniuoju metu Argentinoje savo koncertais pagarsėjęs pianistas Andrius Kuprevičius.

— **Iš 40 asmenų sudarytas** Argentinos Lietuvių Ansamblis, vedamas Al. Petravičiaus, su G. Veličkos "Šienapiūte" aplankė visą eilę lietuvių kolonijų.

Karvelienės motinos laidotuvės

Skrisk, ponuli,
į mėnulį

Štai, jums, vyrai, bolševikas:
Bolše ima — bolše plikas.
Dajte bolše! — vis kartoja.
Kai negauna, tai vaitoja.

Bolševikas turi bėdą:
Niekuomet jis nepriėda.
Ką gi vargšas bedarytų,
Jei pasaulį jis prarytų?!

Gal į Marsą tuoj važiuotų
Ir tenai visus apžiotų?
O gal skristų į mėnulį?
Atsakyk, Maskvos ponuli!

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

JOHN STARAH'S
Restaurantas ir Baras
34 N. 8th Street (kamp. Filbert St.) Philadelphia, Pa.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

MRS. ADAMS CAFE
Alice Valančienė, sav.
PUIKŪS GĖRIMAI IR VALGIAI
2701 W. THOMPSON ST. PHILADELPHIA, PA.
Tel. STevenson 2-5625

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street
Philadelphia, Pa.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street
and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue
Philadelphia, Pa.

BARON'S BAR

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
PHILADELPHIA, PA.
Tel.: GR 3-9995

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ
KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St.
EVergreen 2-3961

Restoranas ir Baras
EDVARDAS IR JULB
BRESLAUSKAI, sav.
1645 Margaret Street
(pusė bloko nuo Frankford ave.)
Tel. JEfferson 3-2328

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: *Saratoga 9656, West 4117*

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 511

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Velaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukstis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1949 m. lapkričio 25 d.

DIDĮJĮ VARPININKĄ PRISIMINUS

Visi laisvojo pasaulio lietuviai šį mėnesį mini dr. Vinco Kudirkos penkiasdešimt metų mirties sukaktį.

Spaudoje ir paskirose akademijose prisimenamas tas mūsų tautos didysis žadintojas, savo Varpo garsais kėlęs lietuvius į kovą už savo teises. Dr. Vincas Kudirka mums daugiau nei kas kitas simbolizuoja lietuvių tautos kovą už laisvę. Lietuvos reikalui pats skyręs visus savo gabumus ir galias, ir šiandien savo raštais jis mums tebegyvas, uždegantis ir patraukiantis pavyzdys lietuvių tautos nebaigtoje kovoje už laisvę.

Kudirkos laikais Lietuvą spaudė baltasis caras, dabar Lietuvą engia raudonasis caras, su tais pačiais grobuoniškais tikslais, tik dar daug žiauresnis, nes su ilgamete tautų naikinimo praktika.

Tačiau lietuvių tauta, kaip ta hydra, apie kurią kalba šis mūsų žadintojas, įsijungusi žūtbūtinėn kovon ir veda ją visame pasaulyje. Jo žodžiai: "Ne tas yra didis, prieš ką milijonai, prispausti retežiais žemyn galvas lenkia", kuriuos jis pasakė prieš penkiasdešimt metų, gyvenime pildosi paraidžiui. Žuvo caro galybė, fašizmai ir nacionalizmai. Žus ir raudonasis carizmas. Ton kovon mus kviečia niekad nenuilstąs Vinco Kudirkos varpas savo galingu balsu: Kelkite, kelkite, kelkite! Teskamba jie mums ausyse, iki prisikels laisva ir nepriklausoma Lietuva.

PADĖKOS DIENA IR TREMTINIAI

Nieko nėra malonesnio, kai po atliktos kelionės ar sėkmingai užbaigto darbo, prie vieno stalo susėdusi šeima apžvelgia savo nuveiktąjį darbą ir džiaugiasi pasiektaisiais laimėjimais. Jungtinių Amerikos Valstybių šeima iš seno mini savo tradicinę padėkos dieną. Daug kas galvoja apie kalakutą, tą tradicinį valgį, kiti iš viso džiaugiasi, kad nedarbo diena, o paskutiniuoju metu tą spontaniškąjį senųjų Amerikos piligrimų padėkos džiaugsmą, pasireiškusį suėmus savo pirmąjį derlių, giliai pajunta ir tie naujieji piligrimai, tik ką čia atvykę iš Europos. Nors ir svetimu akcentu dar jų ištariamas tas žodis, bet vistiek jis yra jiems didžiai prasmingas, nes kas už juos šiandien giliau gali pajusti piligrimo padėkos jausmą.

Mūsų pastogės ramios ir karo ugnies nelaižytos, mūsų fabrikuose ramiai rūksta dūmai, tuo tarpu jie tik ką ištrūkę iš karo katilo. Ir ši diena jiems yra itin svarbi, nes jie jaučia padėkos jausmą už tai, kad jiems pavyko ištrūkti iš tos dvasinės ir materialinės skurdumos, ir laisvame krašte susirasti pastogę bei pradėti laisvąjį gyvenimą.

Padėkos dieną su visų JAV gyventojų padėkos jausmais jungiasi ir tie naujųjų "dvidešimtojo amžiaus piligrimų" padėkos jausmai į bendrą troškimą, kad pagaliau ir visame pasaulyje būtų įvesta padėkos diena ne tik kaip formalumas, bet ir kaip geresnių laikų kertinis akmuo.

DEŠINYSIS VAKARŲ SPARNAS

Senovės laikais tarp Rytų ir Vakarų pasaulių Iranas buvo ta valstybė, kurią Aleksandras Didysis norėjo padaryti savo imperijos viduriu. Šiandien civilizacijos atžvilgiu jis dar tebegyvena viduramžių laikus, tačiau jo įlankoje atsiranda dvidešimtojo amžiaus prietiltis. Jo modernios naftos kasyklos kelia jos šiaurės kaimynų apetitą. Ištisais šimtmečiais jį spaudžia rusiškasis kolosas. Pirmojo pasaulinio karo metu vokiečių emisarai iš čia vykdo savo žvalgybinius žygius, kurių tikslas Afganistanas ir Indija, o bendradarbiavimo metu tarp Berlyno ir Maskvos Hitleris iškilmingu savo mostu palaimina sovietus vykdyti jų senąjį troškimą, artinantis prie neužšąlančių vandenų per Persijos įlanką.

Per antrąjį pasaulinį karą Iraną suraižo sąjungininkų sunkvežimiai, statydami sovietams karinę paramą, o Teherano konferencijoje duotąjį pažadą padėti kraštui atsistatyti sovietai tuojau pat atsiima.

Atrodo, kad dabar tik prezidentas Trumanas vykdo savo pirmtakūno Roosevelto pasižadėjimą. Strateginiu atžvilgiu dabar, kai visas pasaulis jungiasi kovai prieš komunizmą, šis kraštas yra labai svarbus.

Todėl ir Irano šacho kelionė į JAV yra labai svarbi ir turės lemiamos reikšmės, sudarant bendrąjį antikomunistinį frontą, kuris nusitęs nuo Atlanto per Viduržemio Jūrą iki Irano. Prezidentas Trumanas aiškiai kalbėjo su juo apie "dešiniįjį Vakarų sparną", pareikšdamas: "Mes tikimės, kad galėsime ką nors padaryti, kad ir dešinysis sparnas būtų toks pat stiprus, kaip centras ir kairysis sparnas".

Tenka laukti, kad netolimoje ateityje JAV Iranui pripažins efektingesnę paramą.

TOL. RYTŲ POLITIKOS KRIZĖ

JAV Mukdeno konsulo atvejis Kinijoje puikiai įrodė, kad jau seniai atgyvenome tuos laikus, kai valstybės vyrai vieni su kitais elgdavosi kaip tikri džentelmenai ir, kai diplomatinio imuniteto pažeidimas buvo laikomas politinio brutalumo pasireiškimu. Šiandien komunistams visa tai yra vien tik buržuaziniai prietarai.

Įvykiai Kinijoje mūsų valstybės departamentą jau puikiai įtikino, kad jo nusistatymas nebuvo teisingas, kai jis manė, jog Kinijos komunistai ir JAV atstovai, nežiūrint visų ideologinių skirtumų, kurį laiką vieni antrus galės pakęsti. Šiandien Kinijoje JAV diplomatiniai atstovai yra dar mažiau pakenčiami, negu britai ir prancūzai.

Tačiau pati didžiausioji krizė Kinijoje susidaro tuo atveju, jeigu Kinijos komunistai, įsismaginusiu žingsniu persekiodami tautinę kariuomenę ir, prisiviję ją prie savo kaimynų sienų, panorės ir toliau be pasipriešinimo žygiuoti. Ar jie sustos ties Indokinijos ir Burmos siena? Panašiai netikras yra ir britų Hongkongo ir Formozos likimas.

Nors valstybės sekretorius D. Acheson ir pareiškė, kad tuo atveju turės prabilti Jungtinės Tautos, tačiau ir čia JAV politika, atrodo, turės padaryti lemtingą posūkį, nors dabar ji stengiasi padaryti tik "cordone sanitaire", jau seniai palikusi viltį Kiniją išlaisvinti iš komunizmo.

SLAPTAS LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Prieš du mėnesius Vakarų Vokietijoje gyvenantis lietuvis tremtinys S. K. iš Lietuvos gavo šitokio turinio laišką:

"Mielas Simai,

Tu netikėsi, bet aš gyvenu pas Klingus. Mano Tėvai pyksta ant manęs, kad aš nenoriu gyventi jų namuose. Klingai gi sunkiai gyvena, o duonos gauna tik iš savo kaimynų. Bet vistiek jie patenkinti ir sako, kad smetoninėj Lietuvoj turėjo duonos mažiau. Kaimynai geri: atneša duonos ir mėsos. Grįžk į Lietuvą. Jeigu kitur nenorėsi gauti darbo, tai pas Klingus priims. Pas mus laisvas darbo pasirinkimas".

Tai viena naujausių žinių iš Lietuvos. Šį laišką gavusis aiškina jo turinį šitaip: Klingai gyveno dideliuose miškuose ir ėjo eigulių pareigas. Dabar tuose miškuose veikia stambūs lietuvių partizanų daliniai. Minimi Tėvai, tai yra Stalinas ir partija, kurie pyksta, kad jis nenori būti komunistu. Klingai, t. y. partizanai, sunkiai gyvena, bet maistą gauną iš apylinkės lietuvių ūkininkų. Smetoninė Lietuva čia paminėta tik dėl bolševikų akių nukreipimo. Toliau matyti, kad lietuviai ūkininkai atneša partizanams duonos ir mėsos. Laiško autorius ragina grįžti į Lietuvą, ir primena, kad tarnybą galėsiąs gauti pas partizanus. Tai rašo vienas jaunuolis, 1947 m. grįžęs iš Vokietijos į Lietuvą ir savo sumanumu išvengęs deportacijos į Sovietų Sąjungos gilumą.

Lietuvos kariuomenės sukaktis

Tautinės bei kitokios tradicijos ne per vieną dieną prigyja žmonėse. Lietuviškoji Lapkričio 23 diena taip pat tik iš lėto įgavo tautinės šventės pobūdį greta Vasario 16 d. ir Rugsėjo 8 d.

Nepriklausomybės laikais Lietuvoje mes ją žinojome tik kaip Lietuvos kariuomenės šventę. Iš pradžių ji visoje tautoje lyg ir nebuvo populiari: ją tešvęsdavo tik pati kariuomenė savo viduje. Platesniems tautos sluoksniams ji buvo neįprasta. Ir ką gi. Kukli toji diena buvo. Ji neturėjo rėkiančios ir visus imponuojančios reikšmės: nei didžių kovos laimėjimų, nei kitokių garsių žygių. Ji buvo tik Lietuvos kariuomenės atgijimo diena, kada 1918 m. lapkričio 23 d. buvo išleistas pirmasis labai trumpas įsakymas Lietuvos kariuomenei. Tai oficiali Lietuvos kariuomenės atgaivinimo diena, nors faktiškai ji truputį anksčiau buvo pradėta atgaivinti.

Pirmieji mūsų kariuomenės daigai buvo pasirodę 1917 m. Rusijoje po pirmosios vasario mėn. revoliucijos. Bolševikai Rusijoje paėmę valdžią į savo rankas, tuos pirmuosius daigus dar anksti 1918 m. palaužė. Grįžę iš Rusijos į Lietuvą lietuviai kariai Vilniuje vėl pradėjo slaptai judinti Lietuvos kariuomenės kūrimą, nes siaučiant vokiečių okupacijai, viešai buvo neįmanoma. Tik spalio mėn. pradėta kiek realiau eiti prie savo ginkluotų pajėgų sudarymo. Bet ir tai labai iš lėto. Tik po 1918 m. Kalėdų prasidėjo energingesnis kariuomenės kūrimas, kada vokiečiams traukiantis prasidėjo raudonųjų rusų slinkimas į Lietuvą.

Tačiau lapkričio 20 — 23 dd. Nepriklausomame Lietuvos gyvenime kažkaip stebuklingai buvo prasmingos ir laimingos. 1918 m. oficialiai įsikuria Lietuvos kariuomenė, o sekančiais metais tų trijų lapkričio mėn. dienų laikotarpyje įvyksta didieji Lietuvos kariuomenės laimėjimai: 1919 m. ties Radviliškiu sumušami vokiečiai — bermontininkai, o 1920 m. ties Širvintais ir Giedraičiais — lenkai. Lietuvos nepriklausomybė anuo metu buvo apginta.

Kadangi 1918 m. lapkričio 23 d. garbingai apvainikavo 1919 ir 1920 m. Radviliškio ir Širvintų — Giedraičių kovų laimėjimai, todėl nenuostabu, kad tosios 1918 — 1920 m. lapkričio 20 — 23 d. pradėjo kelti mūsų jaunimo tautinę garbę ir pasididžiavimą atliktais pirmųjų Lietuvos karių žygiais. Jaunimo kai kurios organizacijos ilgainiui pradėjo greta kariuomenės švęsti ir lapkričio 23 d. Po jaunimo pasekė Lietuvos spauda ir kiti sluoksniai. Taip palengva ir prigijo trečiosios tautinės šventės tradicija.

Tremtyje, o vėliau išeivijoje atsidūrę lietuviai, netekę gimtinės ir pastogės, dar labiau ėmė branginti tąją lapkričio 23 d. ir ją švęsti, paminėdami ją pagal išgales. Kai kam gal keista. Kariuomenės nebėra, tad kam ją bešvęsti? Tačiau tremtiniui ir šių dienų išeiviui toji diena tebėra prasminga ir miela. Ji ne tik primena Nepriklausomosios Lietuvos dalelę, bet drauge lietuvis tą dieną pagerbia savo žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės karius ir partizanus, pagerbia tuos, kurie moka didvyriškai aukotis ir mirti dėl savo tėvynės nepriklausomybės, sau asmeniškai jokio atlyginimo nereikalaudami.

Labiausiai lapkričio 23 d. mums brangi ir reikšminga pasidarė šiandien, kada jos tradicija Lietuvoje dar tebėra nenutrūkusi, kada ją tebetęsia miškuose Lietuvos laisvės kovotojai — partizanai, šių dienų Lietuvos kariai. Ir jie švenčia lapkričio 23 d., nes jie yra 1918 — 1920 m. Lietuvos nepriklausomybės kovotojų įpėdiniai, tebeginą tą pačią Lietuvos vėliavą, tą patį kraštą, tuos pačius žmones. Ir šių dienų Lietuvos laisvės kovotojų eilėse, greta jaunų ir naujų žmonių, rasime daug buvusių ano meto Lietuvos karių ir 1918 — 1920 m. savanorių kūrėjų. O dar daugiau tokių žuvo 1941 m. birželio dienomis ir dabar nuo 1944 m.

Lapkričio 23 d. nėra militarizmo diena, kažkokios buvusios karių grupelės šventė, bet šiandien ji yra visos tautos diena, kiekvieno lietuvio, kuriam tebėra brangūs 1918 — 1923 kovų metai, kuriam yra brangūs ir šių dienų laisvės kovotojai Lietuvos miškuose. Šiandien lapkričio 23 d. įgavo kitą prasmę — žuvusiųjų Lietuvos laisvės kovotojų (karių ir partizanų) pagerbimą. Šiandien lapkričio 23 d. rikiuojasi ne kariuomenės paradams, bet žuvusieji laisvės kovotojai šaukia kiekvieną lietuvį prisidėti prie Lietuvos laisvinimo darbo.

St. Širvys

Kaip įsigijome pirmuosius ginklus

(Prisiminimai)

1918 m. lapkričio 23 d. Vilniuje buvo išleistas pirmasis įsakymas Lietuvos kariuomenei. Vadinasi, nuo tos dienos oficialiai pradėjo gyvuoti lietuviškoji kariuomenė. Vyrų-savanorių maža grupelė jau buvo susirinkusi, bet jie neturėjo nė vieno šautuvo, jau nekalbant apie kitus ginklus.

Žūt būt reikėjo ginklų įsigyti. Savanoriai eidavo jų pirkti iš vokiečių kareivių, nors tai ir būdavo gana pavojinga. Iš vienų vokiečių nupirkdavai, o kiti užpuolę atimdavo. Bet ir lietuviai savanoriai nebuvo pėsti. Greit pažino vokiečių klastą. Eidami pirkti, vieni pirkdavo, o kiti toliau nuo jų sekdavo, kas darosi aplink. Kartą buvo toks atsitikimas. Vieni savanoriai pirko iš vokiečių šautuvą. Kai jau norėjo su pirktu šautuvu pasišalinti, staiga iš už kampo puolė kiti vokiečiai atimti. Tačiau čia pat išdygo kiti savanoriai, iki šiol visą laiką slaptai sekę vokiečius. Staigiais smūgiais permušė vokiečius, ir kol šie atsikėlę atsipeikėjo, visi savanoriai spėjo dingti.

Gruodžio 13 d. lietuviai Vilniuje gavo pirkti iš vokiečių sandėlių 306 šautuvus. Tai būvo pats pirmasis kiek didesnis ginklų pirkinys. Bet ir tuos ginklus pirkti gavo tik Lietuvos milicijai (tuomet taip vadinosi policija) apginkluoti, bet ne kareiviams, tačiau jie buvo atiduoti savanoriams. Gerai pamenu, kokiu džiaugsmu mūsų savanoriai grįžo su tais šautuvais. Šūkavo, džiaugėsi, šokinėjo ir gyrėsi, kad vietoj 306 parsivežė 317. Vadinas, vokiečiams nematant, vienuoliką šautuvų nukniaukė. Anais laikais tai buvo didelis įnašas.

Po keletos dienų stovėjau sargyboje prie Lietuvos Tarybos rūmų. Teko saugoti iš vidaus, nes lauke mūsų savanoris dar negalėjo pasirodyti su ginklu. Vokiečiai tuoj užpuldavo ir nuginkluodavo. Šautuvus į įvairias sargybas nusiveždavome vežimuose slaptai, ir ten visą laiką laikydavome. Sargyboms pakeisti eidavome be ginklų. Perėmę sargybas, drauge perimdavome ir ten paliktus šautuvus.

Sargybos būstinė Lietuvos Tarybos rūmuose buvo įrengta virtuvėje. Saugodavome rūmų duris ne tik iš gatvės, bet ir iš kiemo pusės. Mat, reikėjo saugotis nuo vokiečių, vietos lenkų ir bolševikų. Man esant virtuvėje — sargybos būstinėje, įėjo pas mus vienas Lietuvos karininkas. Iš lėto akimis permetė būstinę ir joj esančius kelis savanorius. Paskui paklausė:

— Kuris iš jūs esate sargybos viršininkas?

— Aš, — atsakiau.

— Gerai! Laikinai pas jus paliekų šį ryšulį. — Iš po savo pažasties išsitraukė kažką maiše įsuktą ir padėjo už pečiaus. Paskui vėl kreipiasi į mane:

— Neleisk kareiviams šio ryšulio čiupinėti. Jeigu kartais kas nors jus užpultų, tai šį ryšulį išmeskite į kiemą ir paslėpkite po malkomis. Ryt jį atsiimsiu.

Karininkui išėjus, vis dėlto neiškentėme ir ryšulį apčiupinėjome. Tai buvo lengvasis vokiečių kulkosvaidis. Matyt, jis pirko jį iš vokiečių ir bijodamas, kad atsiviję vokiečiai neatimtų, atnešė paslėpti pas mus.

Pirmą kartą viešai su ginklais Vilniaus gatvėse pasirodėme 1919 m. sausio 1 d. popiet, vykdami į Gedimino kalną pakelti lietuviškąją trispalvę vėliavą. Vokiečiai jau nieko nebedarė, nes gyveno paskutiniąją savo dieną Vilniuje. Savo vėliavą nuo Gedimino pilies jau buvo nukėlę praeitąją naktį, todėl tuščią stiebą užimti pasiskubino lietuviai su savo trispalve, nes po poros valandų jau būtų lenkai savo įkėlę.

Taip buvo įsigyjami pirmieji Lietuvos ginklai. Daugelį ginklų tekdavo iš vokiečių pirkti ne tik už pinigus, bet ir už sviestą, lašinius ir kiaušinius. Tik 1919 m. jau galėjo gauti daugiau ir įvairesnių ginklų, nors dar ilgą laiką mums jų trūko ir kiekvieną šautuvą labai brangindavome. Pradėję kovas su rusais, daug jų įsigydavome mūšių metu, atimdami iš priešo, o visų daugiausia įsigijome 1919 m. lapkričio 21—22 d., sumušę vokiečius — bermontininkus ties Radviliškiu.

St. Butkus

Kontražvalgyba neapsižiūrėjo

Nors nuo seno yra žinoma, jog Lenkiją valdo Sovietų Raudonoji Armija, vykdydama Kremliaus direktyvas — komunistai visų šalių susiriesdami tai neigė.

Jie įrodinėjo, jog marš. Rokossovskis, kurio, kaip "išvaduotojo" paminklais yra nusagstyta ir Lietuva, būsiąs Lenkų Krašto Apsaugos Ministeris, nieko bendro neturėsiąs su "Lenkijoj esančiais mažais sovietų daliniais".

Tačiau paskutinės laidos Varšuvos telefonų knyga rodo, jog sovietų karinių dalinių bene bus daugiau kaip lenkų! Joje nurodyti ne tik numeriai, bet ir adresai sovietų karo aviacijos naikintojų eskadrilių, artilerijos pulkų, lenkų dalinių, keliolikos sovietų karininkų klubų ir... specialių (MVD) vienetų. Tai tik Varšuvoje, o kas darosi kitur... (almus)

LIETUVA GIRDĖTŲ AMERIKOS BALSĄ

Būtina ir lietuvių kalba informuoti pavergtą tautą

Britanijos atstovas praėjusią savaitę įsiutino Višinskį, pranešdamas, kad Vakarų radijo programa vėl laisvai girdima tris kartus per dieną Maskvoj ir visoj Sovietų teritorijoj.

Sovietai, Vokietiją nugalėjus, iš nacių perėmė tam tikrus galingus aparatus, kad laisvo pasaulio programa nebūtų galima dėl aparatų trukdymo suprasti jų užgrobtame pasaulyje. Jungtinių valstybių siųstuvės "Amerikos Balsas", įrengus papildomas radijo stotis Graikijoj, Japonijoj ir kitur taip pat šį trukdymą nugalės ir pasieks savo ištikimus klausytojus, kurie nakties glūdumoje, užsidangstę langus ir iššvelgę ar kur nesislepia sovietinis šnipas, jo žingeidžiai klausysis...

Keista, "Amerikos Balsas" kalba dešimtimis šnektų — uzbekų, mongolų ir visokių ten — bet jis nenori ar neranda reikalo kalbėti kalba trijų Baltijos valstybių, kurios 10-tas metas tironijai užgrobus jų žemę, tebeveda aštrią rezistencinę kovą. Kovodami, jie retkarčiais vis labiau šaukiasi mūsų SOS! Jie buvo pavergti, sulaužant visus tarptautinės teisės įstatymus, ne yra pasmerkti išnaikinimui. Vakarai tvli. O senas posakis byloja: "Tylėjimas reiškia pritarimą".

Tai netiesa! Šimtą kartų mus JAV vyrai tikino, jog tai netiesa, — jie pripažįsta tik laisvas Baltijos valstybes. Bet, jos — mūsų tautos prie Baltijos jūros, to nežino... Priekaištaudamos, apviltos, jos žengia Sibiro keliu...

"Amerikos lietuviškas balsas" "Voice of Amerika" rėmuose juos pilnai informuotų apie esamą politinę padėtį ir jos atspindį Lietuvos bylos reikalu. Tai juos įgalintų atitinkamai laikytis okupantų atžvilgiu. Antra — grąžintų toms trims tautoms viltį, kurta vienintėle jie dar raminasi.

Imkime ir prez. Trumano, gub. Dewey, vysk. Flannelly, The New York Times, The Journal American pasisakymus Baltijos tautų reikalu paskutinę savaitę. Kokį įspūdį jie padarytų prispaustiesiems broliams tėvynėje! Tai yra specifinis lietuvių, latvių ir estų reikalas, kurio "A. B-sas" nei turkmėnų, nei čuvašų kalba niekad neperteiktų...

Valstybės Departamentas, nors šio skyriaus viršininkas sako, esąs Kerenskio pažiūrų, nebūt šios idėjos įgyvendinimui priešingas. Ir negalėtų, nes visai neseniai "The inter American Juridical Committee" suformulavo — "Tapusi agresijos auka, tauta privalo gintis savo teritorijoj, iki jai talkon ateis efektyvi tautų bendruomenės akcija". Mes to to tik ir prašytume — efektyvios akcijos, ne vien tik mūsų pasiuntinybių pripažinimo!

Mūsų vadovaujančiose svarbiausiose politinėse institucijose Europoj ir čia lig šiol vyravo grupė, bijanti, jog su lietuvišku "Amer. Balsu" sustiprės sovietų genocidas Lietuvoj. Be reikalo, jie dar tiki kokiais žmogžudžių ir plėšikų sentimentais pavergtai ir vis besiginančiai aukai...

Pats laikas lietuvių tautos branduoliui tėvynėje pranešti, jog Pasaulio Tautos kyla tironą sunaikinti.

Reiktų manyti, jog dabartinėj Jungtinių Tautų eroj bendra lietuvių, latvių, estų akcija JAV departamente susilauktų šios idėjos realizavimo, kas su džiaugsmu būtų priimta ne tik tėvynėje, bet ir po visą pasaulį išsklaidytų, laisvę mylinčių baltiečių, sujungtų "Amerikos Balso" radijo bangomis.

Almus

— **1949 metų medicinos Nobelio premiją** gavo du Europos gydytojai už mokslinius žmogaus ir gyvulių smegenų tyrimus. Tą premiją (apie 30,000 dol.) pasidalys buv. Portugalijos užsienių reikalų ministeris dr. Antonio Caietano Deabreu Freire Egaz Moniz ir šveicaras dr. Walther Rudolph Hess.

Operos solistas Ipolitas Nauragis

ANTRUKART IŠEIVIS

Ipolitas Nauragis turėjo laimės gimti tokiu laiku, kurio žmonėms teko pergyventi dviejų pasaulinių karų siautėjimus ir ištrėmimo dienų kartėlį. Kaip pirmasis pasaulinis karas jį, dar jauną bernioką, kartu su jo tėvais nubloškė į tolimąją Rusiją, taip šis antrasis — jį, jau suaugusį vyrą ir subrendusį menininką, kartu su šeima, per penkerių metų dienas nesvetingoje Vokietijoje, atbloškė net Amerikon.

Tačiau antruoju kartu tremtin išeidamas, Ipolitas išėjo visiškai sąmoningai pasitraukdamas nuo raudonojo siaubo, kad išeivijoje būdamas kartu su kitais laisvais savo tautiečiais, prisidėtų prie Lietuvos laisvinimo darbo, o išmušus valandai, vėl į ją sugrįžtų.

NAUJAJAME PASAULYJE

Amerikos krantus jis su šeima pasiekė New Yorko Aušros Vartų parapijos klebono darbo ir buto garantija. New Yorke jau seniai kalbama apie balsingąjį Aušros Vartų parapijos vargonininką, o tie, kurie sekmadieniais lankosi šioje bažnyčioje jau nepirmą sykį gėrisi jo gražiu giedojimu. Žinoma, operos dainininkui šis darbas nėra įprastas, tačiau jau Vokietijoje būdamas ir sužinojęs apie sudarytąją darbo ir buto garantiją, jis vargonavimo mokėsi ir šiam darbui rengėsi. Šios rūšies darbas jam vis dėl to yra labiau artimas, negu koks nors kuriame nors fabrike, o be to, ir daugiau laiko atlieka skirti savo tiesioginiam darbui — dainavimui.

LIETUVOS OPEROS PAŽIBA

Nedaug Ipolitas Nauragis dar dainavo New Yorko ir bendrai Amerikos lietuvių visuomenei, tačiau geras garsas apie jį nuėjo po visas lietuviškąsias kolonijas po to, kai jį išgirdo Amerikos Lietuvių Kongreso dalyviai.

Ipolitu Nauragiu lietuviai ir Lietuva gėrėjosi visur, kur tik jis pasirodydavo operoje ar koncerte. Jis priklauso tai meninių grupei, kuri yra vispusiškai gamtos apdovanota. Ne tik didelis ir galingas jo balsas, bet ir tinkama išorinė išvaizda, kuri operos solistui lygiai pat svarbi, jį padarė lietuviškosios operos namo svarbiu šulu. Ipolitas Nauragis per dvidešimt metų lietuviškoje operoje sukūrė visą eilę niekad nepamirštamų operinių tipų, kurie įrodė jį esant ne tik didelį dainininką, bet ir puikų aktorių, sugebantį giliai įsijausti vaizduojamųjų charakterin.

Trisdešimt penkiose operose, kuriose jam ligi šiolei teko dainuoti, jis sukūrė per keturiasdešimt įvairių charakterių. Ir šiandien būtų sunku vaizduotis lietuvišką operą be Ipolito Nauragio.

DAINININKO KELIAS

Jau iš pat jaunystės Nauragis jautė dainos ir muzikos traukimą. Devynerių metų būdamas jis jau altu dainuoja Krakių parapijos bažnyčios chore, po to Rusijoje tenoru dainuoja vienoje ukrainiečių grupėje, vėliau jau Lietuvoje prasideda jo kaip dainininko karjera.

Dažnai gyvenime esti, kad vieną darbą dirbdamas ir iš jo duoną valgydamas, kito ilgiesi. Panašiai buvo ir jam. Pasirinkęs karininko darbą ir ten dirbdamas, jis visą laiką galvojo apie dainavimą ir šioje srityje lavinosi. Iš kitos gi pusės ir ta aplinkybė, kad jis buvo karininkas, jam padėjo dainavime. Jau Vilniuje 1920 m. užmezgęs ryšius su Stasiu Sodeika, Kipru Petrausku, Stasiu Šimkumi ir kitais, jis jų niekad nenutraukia.

Į Lietuvos operą jis atėjo dar iš konservatorijos. 1928 m. jis joje pirmą kartą dainuoja Ramfiso rolę "Aidoje".

Jau pirmu pasirodymu scenoje jis patraukė publikos dėmesį ne tik savo balsu, bet ir išvaizda. Pavykęs debiutas pradžiugino ir publiką ir senus operos darbuotojus, kurie jau-

IPOLITAS NAURAGIS

no dainininko asmenyje susilaukė pagalbos ateities kūrybiniam operos darbui.

Ir netrukus jis pradėjo dainuoti visas didžiąsias bosų partijas, tokias kaip Mefistofelį, Borisą Godunovą, Don Bazilio ir t.t.

DAINININKAS UŽSIENIUOSE

Šalia savo darbo operoje ir koncertuose Lietuvoje, dainininkas dažnai yra koncertavęs Latvijoje. 1936 m. kartu su kitais Lietuvos operos dainininkais yra buvęs koncertinėje kelionėje Buenos Airese. 1937 m. Vienoje "Volksoper" teatre įspūdingai sudainavo Mefistofelį, apie kurį tada Vienos oficiozas rašė, kad tai buvęs elegantiškiausias Mefisto, kokį Viena jau seniai nebuvo mačiusi. "Jo balsas savo talpos ir jėgos atžvilgiu, jei tai būtų dedama ant svarstyklių, sveria maždaug tiek, kiek viso ansamblio kartu paėmus", rašė tada "Wiener Zeitung". Italijoje jis dainuoja Milano Lyrikos ir Puccini teatruose "Rigoletto" ir "Trubaduro" operose.

Vokietijoje Nauragis, Londono BBC ir Hamburgo radijo kviečiamas, įdainuoja lietuviškų dainų plokšteles. Kaip vienas kuriančiųjų veiksnių dalyvauja Lietuvių Tremties Operos steigime, joje 12 kartų dainuodamas ir Don Bazilio partiją jos "Sevilijos kirpėjuje". Savo tremties veiklą jis uždaro dviem gastrolėm po Angliją, kur buvo karštai sutiktas lietuvių ir gerai įvertintas britų muzikos pasaulio atstovų.

LIETUVIŠKASIS ŠALIAPINAS

Daug kas Ipolitą Nauragį vadina lietuviškuoju Šaliapinu. Tie, kurie girdėjo tą didįjį dainininką, sako, kad tikrai Nauragis jį primena. O pats Nauragis pasakoja, kad, jam būnant Italijoje, daug kartų tekę jį girdėti dainuojant Scaloje. Jam Šaliapinas sudaręs labai didelį įspūdį. Kai 1933 m. Šaliapinas lankėsi Lietuvoje ir dainavo Kauno operoje, Nauragis turėjo progos ilgai su juo pasikalbėti. Tada teatro prieškambaryje ilgai vaikščiojo draugiškai šnekučiuodamiesi ir už rankų laikydamiesi du dainininkai: vienas saulėleidy jau, o antrasis — pačiame saulėtekyje. Ir daug tada patarimų bei nuoširdžių žodžių pasakė senis Šaliapinas jaunam Nauragiui.

NAUJOMIS JĖGOMIS

Tremties gyvenimo sąlygos nėkiek nepalaužė Ipolito Nauragio kūrybinės galios. Taip, kaip Vokietijoje būvant, jo dainos skambėjo nuo Bodensee iki Danijos pasienių esančiose lietuvių tremtinių stovyklose, taip dabar Amerikos lietuvių kolonijos turės progos pasidžiaugti to didžiojo mūsų menininko dainomis, nes jis yra dabar pačiame meniniame pajėgume.

Netrukus ilgesnėm koncertinėm gastrolėm jis išvyksta į Kanadą, o 1950 metų sausio 29 d. jį girdėsime Vienybės metiniame koncerte kartu su kitomis žymiomis lietuvių menininėmis pajėgomis.

S. NARKĖLIŪNAITĖ

Dave Bringle, šimtametis Kansas ūkininkas.

DAILĖS PARODA Į KOLONIJAS

Didžioji lietuvių paroda New Yorke uždaroma jau š. m. gruodžio 31 d., o mūsų spaudoje ir visuomenėje dar nieko negirdėti apie konkrečius žygius tą parodą perkelti į kitas kolonijas. Tiesiog neįtikėtina, jog nieko nedaroma, kad toji paroda būtų perkelta į kitas lietuvių gyvenamas sritis, kad ją gautų pamatyti visa mūsų išeivija Amerikoje. Jei yra priešingai, jei kas nors šiuo reikalu planuojama, bet tik neskelbiama, tai pageidautina, kad apie tai būtų per spaudą painformuota platesnioji visuomenė, kuri šiuo klausimu gyvai domisi, bet kažkodėl nesiima iniciatyvos. O jei parodos perkėlimu į kitas kolonijas dar niekas nesusirūpino, tai vyriausias metas tatai padaryti. Iniciatyvos šiuo reikalu turėtų imtis atskirų lietuvių kolonijų organizacijos, užmegzdamos kontaktą su vyriausiuoju parodos rengimo komitetu ar jo vadovu ir iniciatoriumi adv. A. Oliu.

Tikrumoje minimoji dailės paroda turėtų apkeliauti visas didesnes lietuvių kolonijas. Tik tokiu atveju ji pilnai atsiektų savo tikslą, parodydama senajai mūsų išeivijai ir Amerikoje gimusiems lietuviams mūsų tautos kūrybinę galią ir pajėgumą bent vienoje meno srityje.

Parodos perkėlimas į kitas lietuvių kolonijas yra žymiai lengvesnis, negu jos suorganizavimas New Yorke. Pagrindinis tos parodos suruošimo darbas jau atliktas: paveikslai surinkti, atgabenti į Ameriką, tinkamai įrėminti ir surūšiuoti. Besirūpinant tos parodos perkėlimu į kitas kolonijas, reikia išspręsti tik paveikslų transporto iš New Yorko klausimą ir pasirūpinti atitinkamomis patalpomis tose kolonijose, į kurias numatoma ją perkelti. O tai nepareikalaus didelio darbo ir nepadengiamų išlaidų. Priešingai, parodos suorganizavimas kitose kolonijose galėtų dalimi padengti ir pagrindines tos parodos surengimo išlaidas.

Pasitenkinant parodos suruošimu vien New Yorke, būtų atimta galimybė žymiai Amerikos lietuvių daugumai pamatyti tą parodą, nes iš tolimesnių didelių kolonijų, kaip Chicago ir kt., bus sunku ją pasiekti tiek individualiai, tiek grupėmis. Pagaliau net tuo atveju, jei paroda būtų pasiekta, tai kokias dideles išlaidas reikėtų daryti tiems, kurie vyktų į ją iš minėtų tolimesnių kolonijų.

Jei jau dėl kurių nors techniškų ar kitų priežasčių negalima būtų parodos perkelti į visas dideshes lietuvių kolonijas, tai ją būtinai reikėtų suruošti bent dar trijuose didžiausiuose lietuvių išeivijos centruose, kuriais yra Chicago, Boston ir Cleveland. Nėra jokios abejonės, kad šiuose miestuose parodą suruošti atsirastų tinkamos patalpos ir susidarytų reikalingos lėšos, jei tik būtų kam tuo reikalu rimtai susirūpinti. Juk Chicago, tai didžiausia ir pajėgiausia lietuvių kolonija, turinti daug nuoširdžių draugų vietos gyventojuose. O Bostone ir artimiausiose jo apylinkėse taip pat susidarys apie 50.000 lietuvių. Pagaliau Bostonas yra seniausias meno, kultūros miestas Amerikoje! Čia lietuviai tiek miesto, tiek valstybės administracijoje ir visuomenėje turi didelės įtakos. Bostono didžioji spauda ir meno kritikai tikrai įvertintų parodą, atkreiptų į ją tinkamą dėmesį. Clevelande taip pat neabejotinai yra visos reikalingos sąlygos mūsų didžiosios parodos pasisekimui ir savosios kūrybos pademonstravimui.

Geriau vėliau, negu niekuomet. Tad visų didesnių kolonijų organizacijos sukruskite, pasvarstykite ir pasirūpinkite, kad nebūtų praleista proga lietuviams pamatyti ir amerikiečiams parodyti mūsų kančios ir kūrybinės galios pasireiškimą, sukauptą didžiojoje meno parodoje!

P. Viščinis

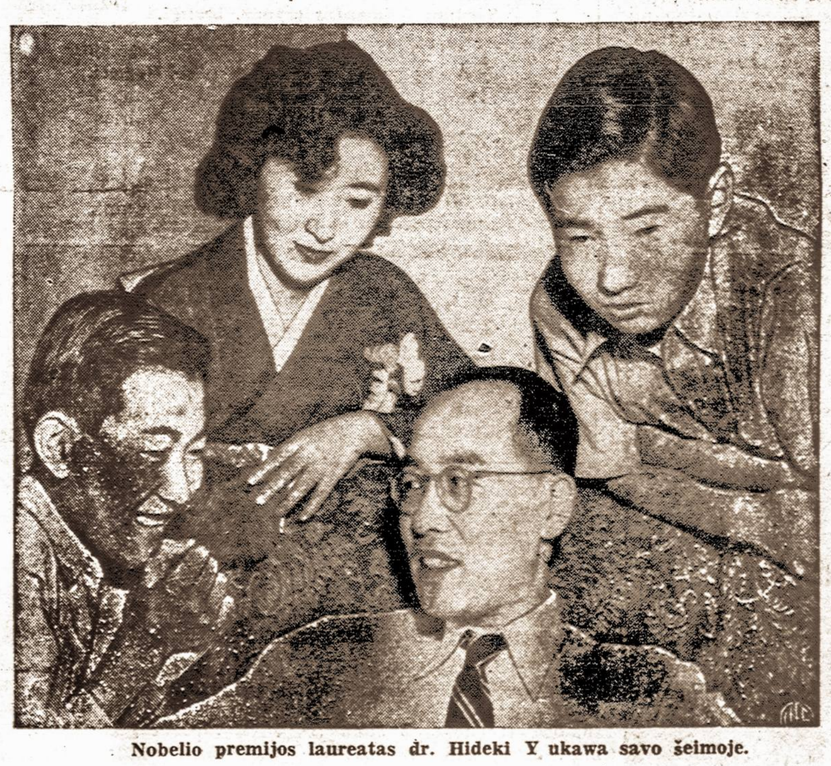

Nobelio premijos laureatas dr. Hideki Y ukawa savo šeimoje.

Knygų pasaulyje

"Ventos" leidykla Vokietijoje neseniai išleido antrąjį V. Joniko eilėraščių rinkinį "Pabėgėliai". Spaudoje yra šios knygos: Dr. A. Maceinos "Didysis Inkvizitorius" II laida ir K. Pelėkio "Genocide" (anglų k.). Pastarojoje knygoje atvaizduoti Lietuvos įvykiai 1940 — 1948 m. Knygos parengime aktyviai dalyvavo buv. D. Britanijos vicekonsulas Kaune ir Vilniuje E. J. Harrison.

"Aistia", paskutiniuoju leidiniu išleidusi Vaižganto "Dėdės ir dėdienės", užbaigė savo darbą tremtyje.

Kanadoje išėjo iš spaudos pirmoji lietuviška knyga: J. Nevardausko eilėraščiai "Užrūstinti dievai". Knygą išleido "Nepriklausoma Lietuva".

Povilo Abelkio leidykla, veikusi Freiburge, Vokietijoje, ir išleidusi eilę knygų, tarp kurių yra ir gavusių literatūrines premijas (N. Mazalaitės "Legendos apie ilgesį", J. Kaupo "Daktaras Kripštukas Pragare", H. Nagio "Lapkričio naktys"), persikėlusi į Chicago, vėl žada imtis knygų leidimo.

Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija, telkianti prenumeratas lietuviškoms išleisimoms knygoms, žada prenumeratoriams tokius leidinius: A. Vaičiulaičio novelių knygą, Fr. von Lama "Angelai", Ant. Gervydžio "Už spygliuotų vielų", N. N. "Lietuvos partizanų laisvės kovos", Prof. Stp. Kolupailos "Nemunas", J. Kmito "Partizanai" ir kt. Pirmuoju leidiniu išleista dr. J. Balio "Istoriniai padavimai". Knygos apipavidalinimas ir techninis sutvarkymas nepasižymi dideliu skoningumu.

"Gabijos" leidykla, kuri yra sutelkusi ir platina visus naujuosius ir senesnius lietuvių k. leidinius, išleistus JAV, Vokietijoj ir Kanadoj, Kalėdoms išleidžia įdomią knygą — G. A. Buerger "Barono Miunchhauzeno nuotykiai keliaujant, kariaujant ir medžiojant". Tai bus linksmi pasiskaitymai ir senimui ir jaunimui.

***

Nušoviau sakalėlį

Vai lustig runda,
Jauniejai broleliai,
Margoje karčiamėlėj.

Nedaug prašokau,
Nedaug pragėriau —
Daug pinigų mokėjau.

Tancių prašokau,
Gorčių išgėriau,
Dorėlužį mokėjau.

Vai siuntė siuntė
Mane tėtužėlis
Į giružę medžioti.

Oi ir pamačiau
Sierą sakalėlį
Viršūnė' aržuolėlio.

Vai eičia klausčiau
Senojo tėvelio
Ar šautie sakalėlį.

— Sūneli mano,
Jaunasis mano,
Sūneli brangvardėli.

Vai nešauk, nešauk
Sierą sakalėlį,
Duok sakalui čiulbėti.

Oi aš neklausiau
Senojo tėvelio,
Nušoviau sakalėlį.

Aš eičia klausčiau
Senojo tėvelio —
Kur sakalą kavoti.

— Sūneli mano,
Jaunasis mano,
Sūneli brangvardėli.

Oi iškask, iškask
Gilią duobužėlę
Į du tris stuomenėlius.

Kad nieks n'išgirstų
Onei nesuprastų
Kur sakalą kavojai.

"Mano tėvuko (senelio) Pranciškaus Šematausko daina. Jis buvo iš Vyžainio par. ir mirė 110 metų. Mes ją retai dainuodavom".

Dainavo: Magdalena Takažauskienė, 72. Gimtinė: Versnupių k., Alvito par. Atvažiavo: 1904. Gyvena: 105 So. 22 St., Pittsburgh, Pa. Archyvo ženklai: R 26/1, D II 7. Užr.: 1949.8.19.

G. A. BIURGER

BARONO *MIUNCHHAUZENO* NUOTYKIAI

KELIAUJANT, KARIAUJANT IR MEDŽIOJANT

Trečiasis skyrius

Dviejų titnagų išsprogdinta meška ir išverstu kailiu vilkas. — Pasiutę kailiniai, kurie plėšė kitus drabužius

Bėdos atvejyje, kokiame tikras medžiotojas neretai atsiduria, jis, išbandęs visas priemones, mieliau griebsis bet kokios rizikos, negu leis prasprūsti gerai progai. O kiek kartų ir aš pats esu buvęs atsidūręs panašių bandymų akivaizdoje.

Taip kartą viename Lenkijos miške, kai, prisišaudęs daugybę įvairių paukščių ir išbaigęs visą savo municiją, vakare grįžau namo, šoko ant manęs baisi meška, atvertais nasrais, pasiruošusi mane tuojau praryti. Veltui paskubomis išgraibiau visas avo kšenes, ieškodamas šratų ir parako, bet nieko neradau, išskyrus du atsarginius titnago gabalėlius, mėgstamus turėti bėdos atvejui. Vieną tuojau įgrūdau tai pabaisai į nasrus, ir jis greitai atsidūrė jos ryklės gale, bet skilvio jai nenuramino. Ir meška apsisuko taip, jog antrąjį titnago gabalėlį aš galėjau įsviesti jai pro užpakalinę angą... Viskas vyko nuostabiai, pasigėrėtinai. Tas šovinys ne tik kad pateko į vidų, bet, atsimušęs į pirmąjį titnagą, įskėlė ugnį, ir lokys su baisiu trenksmu sprogo. Nors šį sykį ir su sveiku kailiu ištrūkau, tačiau nebenorėčiau panašios scenos pakartoti, arba be kitokių apsigynimo priemonių dar kartą su meška susitikti.

Jau toks, matyt, buvo mano likimas, kad pavojingiausieji žvėrys, lyg instinktyviai nujausdami mano beginkliškumą, užpuldavo mane kaip tik tada, kai aš nebeturėdavau kuo gintis.

Taip kitą kartą vėl iš netyčių šoko ant manęs toks baisus vilkas, kad man nieko daugiau nebeliko bedaryti, kaip tik kišti kumštį į jo atvirus nasrus. Savisaugos jausmo verčiamas, ranką grūdau vis gilyn ir gilyn — kone ligi peties.

Bet ką aš dabar turėjau daryti?

Aš negalėčiau pasakyti, kad šitie prakeiktieji veržtuvai būtų ypatingai man patikę. Tik pagalvokit — kakta į kaktą su vilku!

Nelabai meiliai mudu vienas į kitą žvilgčiojome. Iš jo degančių akių aiškiai matėsi, jog, jei iš nasrų būčiau ištraukęs ranką, įsiutęs žvėris tuojau būtų šokęs ant manęs. Trumpai — stvėriau jam už vidurių ir kaip pirštinę išverčiau juos lauk, trenkiau jį žemėn ir palikau begulintį.

Moterų Pasaulis

Redaguoja V. TYSLIAVIENĖ

MIEGAS PO LIEPOMIS

Nelė Mazalaitė Kruminienė

(Tęsinys)

Ūmai žmogus vėl pasijunta tremties svetumoje ir vėlei atsimena gydytoją, ir vėlei galvoja apie svetimus kapus ir šešis vaiduokliškus laidžius.

Tačiau nuo tos minutės, kai jis atsiminimais buvo nuėjęs iki anų liepų, visos kitos mintys yra nustoję galios, ir jis galvoja apie tėviškės kapines, kaip apie savo vestuvių vietą. Kai jis gula vakare į lovą — jam atrodo: žiūrėk, kaip gera yra duobėje, visiškai nešalta ir nedrėgna, ne. Žinoma, kaip gali čia laikytis drėgmė, jeigu smėlis yra toks baltas ir gražus, kaip brandūs grūdai.

Bet kai išaušta diena — jis mąto svetimas apylinkes ir jo akys baimingai krypsta į tą pusę, kur sueina šiose vietose mirusieji — šitai griaužia jį ir ilgesys anų kapų kankina, ir jis nebeturi laiko gyventi net tiek, kiek jam dar yra likę. Dienos jau darosi šiltesnės, ir vakarais jis galvoja: O ten liepos yra visiškai prasiskleidę lapais ir sukrovę žiedus. — Taip, jis jaučia kvepėjimą nuostabų ir saldų, jis girdi šnerėjimą, lyg šilkų apdarus — tai medžių šakos. Ir jis junta, kaip pats guli ten duobėje, ir šitas liepų šiūrenimas atrodo lyg tekėtų virš jo galvos upelis per vasaros lanką, ir žolė užkloja jį, tarytum jis miega šieno kūgėje šienapjūtės metu.

Dabar ten teka saulė, — galvoja jis. — Keista, kodėl aš negaliu matyti nieko kito — gatvių, nei laukų, nei bažnyčios bokšto, tiktai kapines. Tai dėl to, kad tuojau mirsiu, taip, todėl, kad man namuose rekia tiktai šito vieno kampo. Ir to aš negausiu.

Ir jam pasidaro taip graudu, jog jis apsiverkia. — Taip ten teka saulė, visi kapai yra sukrėsti rasų, yra tokie skaistūs, ir liepų medžiai mieguisti, o visi žiedai uždaryti. Mano Dieve, kodėl aš negaliu būti ten!

Ir staiga jį pagauna aiškus supratimas: aš turiu važiuoti namo. Tik vieną dalyką mums pasiūlo mūsų priešai — jie pakviečia mus namo. Gal būt, labai trumpam laikui, gal būt, tai yra tiktai pakelės sustojimas, tačiau man ir to užteks. Bet čia jį išmuša šaltas prakaitas. Jeigu jie man ir tiek laiko neduos, jeigu visai nėra sustojimo namuose? Ir dabar jo galvojimas grįžti atrodo neprotingas ir baisus, tačiau praeina nedaug dienų ir vėlei jo svajojimas riša jį.

Dabar yra ten vidurdienis, galvoja jis — darbininkai sugulė pokaičio, ir darbštūs ūkininkai net savo mirties miege atsimena darbymetį su jo skubiais žygiais, ir pro kapų žemę žvalgosi į dangų ar nesiartina lietus ant pjūties gūbų. Tiktai nemiega bitės, o kaip jos siaučia liepos žieduose, ir iš šitos mirties pievos kibirais neša jos gyvybę, jos susėmia į medžius susigėrusią žemės meilę, šitų darbą baigusiųjų ir išdalina palikuonims. Ach, tasai bičių dūzgimas!

***

Tačiau aš jo negirdėsiu, — sako jis sau, — aš negaliu važiuoti tenai, galvoja jis. Kokia švelni yra saulė kapinėse: savo dienokaitra ji neužmuša nieko, niekam neištraukia prakaito ir dabar ji pasišaudina rami ir sklidina gerumo. Ji leidžiasi pamažu, nušviesdama žemę ir gėles, paskui tiktai medžių liemenis, ir kai pasiekia medžių viršūnes spinduliais — ji pati jau yra nugrimzdusi į malūno kūdrą. Ach, dabar būti ten!

Ir kad jis gyvena savo dvasia tik tėviškėje — jis negali padaryti kitaip, negu daro: jis nueina pas žmones nuo kurių bėgo ir sako jiems: aš noriu grįžti namo. — O, taip, jis atrodo sveikas ir tvirtas, jis atrodo jaunas, jis juokiasi pats sau tiktai: jūs nepažįstate, kad esu kaip namai, kurie tebeturi langus ir duris, tačiau viduje yra išdegę ir nebepataisomi. Jūs apžiūrėjote manyje būsimą vergą, bet aš žinau, kad jus apgausiu. — Taip jis galvoja visą laukimo laiką, ir dabar, kada jis buvo apsisprendęs, jam atrodė perilga gaišatis, ir jis drebėjo, jog jie gali apsigalvoti ir nepriimti jo. Jis neturėjo tokio draugo, kuriam pasakytų tiesą, ir todėl buvo išlydėtas su liūdnais ir neramiais žvilgsniais, kurie žeidė jį, ir jis jautėsi neteisus prieš savo tautiečius. Bet ar būtų gerą sakyti, kad važiuoju numirti? — galvojo jis. — Jie sakytų — tai yra pozavimas, jie sakytų — tai yra kvailybė, jie yra sveiki, jie gali tikėtis sulaukti tikrojo grįžimo. Taip, jie yra sveiki, jie nežino ir nesupranta žemės kainos.

Ir kelionėje su juo įvyko keista permaina: jis pradėjo tikėti, kad viskas yra apsirikimas ir, jog buvo neprotinga pasikliauti vienu gydytoju. Ir jis buvo labai tvirtas šioje kelionėje. Argi nėra stebukių, — galvoja jis, — argi ne mano siela sirgo labiau, negu kūnas, ir, kai pajusiu savo kvėpavime gimtą orą, — aš atsigausiu. Mano širdis atgaus savo prarastą tikrąjį plakimą, aš gyvensiu — aš grįžtu gyventi.

(Pabaiga kitam numeryj)

Kai jauna mergina ruošiasi į žmones...

O kaip jums patinka šitokia naujos mados skrybėlaitė?

Kai jos ruošėsi Padėkos Dienai...

IŠ PASAKŲ KRAŠTO

(Nelei Mazalaitei Amerikon atvykus)

Tu — mergaitė iš pasakų krašto,
Iš legendų auksinių dainų,
Ir tau žvaigždės, rods, niekad negęsta
Ant padangių, kaišytų radastom
Ir vainikais žiedų raudonų...

Tu — žemaičių gėlelė mažoji,
Tartum deimantas grynas, brangi.
Ar tu sakmę seki ar posmuoji,
Visa tau — spinduliais spinduliuoja,
Rodos, atvirą dangų regi!

Baltija tavo lūpomis šnara
Ir liepsnoja karalių gaisrai,
Kai ilgiesi tu angelo gero,
Kurs nutildytų baisųjį marą
Ten, kur mūsų namų čiukurai...

Tu vaizduojies pasaulį gražiausią,
O tremty — vien erškėčiai kieti!
Kiek tu jūrų, kalnų prakeliausi —
Ilgesy savo žemės mieliausios
Tavo žodžiai — mums perlai šventi.

J. P.

DAILININKĖ A. TAMOŠAITIENĖ

Į didelį ir nesuskaitomą menininkų pasaulį ateina ir Lietuvos laukų dukra — dailininkė A. Tamošaitienė. Ji ateina susikaupusi ir švelni. Jos gyvenimas — tai tėviškės laukų sidabriniai melsvas spindėjimas. Ji nemąto tos akinančios ir kaitrios saulės, kurią matė V. V. Gogh, ji sudegtų tos pribrendusios saulės vidurvasaryje, jei nežiūrėtų ir nežinotų, koks nuostabiai šaltas žiemos dangus. Ji mato saulę kaip motiną, kuri šiltom, vargo suraižytom rankom glosto plaukus ir užlieja begaliniu platumos ilgesiu. Ji žiūri į tą saulę vaiko akimis ir tiesia į ją rankas... pagauna ją ir įaudžia į kilimą. A. Tamošaitienė audžia viską, ji neieško vien tik ornamentinio spalvų ir figūrų skambėjimo, jai rūpi turinys, jos kilimai turi kalbėti, turi pasakoti tais pačiais paprastais nuoširdžiais žodžiais, kuriuos turi mūsų pasakos, mūsų dainos. Tačiau A. Tamošaitienė yra toliau nuėjusi, kitokios gyvybės ji ieško savo žmonėms, spalvoms, ornamentui. Ji yra žmogus, kuris meistriškai apipavidalina turimą medžiagą ir jai suteikia naujas formas ir kitą kalbą. Toji kalba yra bendra visiems laikams ir visiems žmonėms. Tai yra drąsus ir tikras žmogaus kūrėjo pasisakymas, kuris labai gerai žino, kodėl ta iš Baltijos pajūrio atsinešta dvasia turi likti gyva ir įgyti meniška pavidalą.

A. Tamošaitienę galima drąsiai vadinti lietuviško kilimo pačia didžiausia atstove. Jos pradėtieji žingsniai yra tvirti kertiniai akmenys, ant kurių ateities menininkai galės drąsiai statyti savo naujus darbus ir ieškoti sau reikalingos medžiagos. Dabar A. Tamošaitienė, gyvendama Kanadoje, tęsia Lietuvoj pradėtą darbą. Jos, kaip menininkės, išeitasis kelias yra ryškiausias jos darbuose, kuriuos tik ką New Yorke įvykusios Tarptautinės Moterų Parodos lietuvių skyriuje matė ir didelė JAV lietuvių dalis.

J. Akstinas

MOTERŲ VIENYBĖ

Lapkričio 15 d. Damkų namuose įvyko labai jaukus pobūvis Karvelių sugrįžimo iš Europos proga. Šį pobūvį Karveliams pagerbti surengė Moterų Vienybė, norėdama pagerbti savo narę Karvelienę.

Buvo pakviesti svečiai iš Lietuvių Legionierių Posto, kurį atstovavo: Aleksis, Vokietaitis, A. Vasiliauskas ir Klinga. Prie skoningai parengto stalo jaukiai praleista laikas, o po 5 mėnesių iš Europos sugrįžę Karveliai pasidalijo savo įspūdžiais. Karvelienės sena mamytė džiaugsmo ašaromis sutiko savo seniai matytą dukrelę ir, tarsi, jos tik ir laukė sugrįžtant, nes po dviejų savaičių ji pasimirė.

P. Karvelienė visus svečius pavaišino labai skaniu pyragu, o Damkus Karvelienei, kaip gerai bičiulei, padovanojo didelį ir skanų tortą. Šis jaukus pobūvis nusitęsė iki vėlumos. Vakaro vedėja buvo A. Buivydienė.

PASKUTINIS PAKVIETIMAS

Šis paskutinis pakvietimas į taip seniai visų laukiamą didžiulį parengimą koncertą - balių, jau visai arti. Koncertas - balius įvyksta lapkričio 27 d. Lost Battalion Hall 9329 Queens Boulevard, Elmhurst, N. Y. Koncerto pradžia 4 val. Šokiai, dviem puikiem orkestrams grojant, nuo 7 val. Meninės programos dalyviai paskelbti plakatuose, pranešimuose.

M.V.K.

MĖS

Rožė Mainelytė, Lietuvos operetės solistė pereitą sekmadienį dalyvavo J. Ginkaus radijo programoje, kuri buvo atliekama Lietuvių Dailės Parodoje New Yorke.

Sofija Levickienė, Lietuvos valstybinės operos koncertmeisterė, neseniai atvykusi iš Vokietijos, įsikūrė Elmhurst, L. I. ir duoda piano pamokas. Susitarti pamokų reikalu galima skambinant šiuo telefono numeriu: HA 42742 kasdien nuo 8 iki 9 val. vakare.

Birutė Smetonienė — pianistė ir dainininkė Juzė Krištolaitytė dalyvauja M. K. Čiurlionio vardo meno ansamblio koncerte, kuris įvyksta Clevelande gruodžio mėn. 18 d.

Ona Aksomaitienė, Detroito visuomenės lietuvių veikėja, lapkričio 15 d. minėjo savo 62 metų gimimo dienos sukaktį.

Petronėlė Juškevičienė, Kanados Lietuvių Centro Tarybos pirmininkė, grįžusi iš JAV Lietuvių Visuotinio Kongreso New Yorke padarė platų pranešimą apie Kongreso veiklą.

Kiek reikalinga kalorijų į dieną?

Normaliam vyrui, sveriančiam 160 svarų, tereikia 2500 kalorijų į dieną. 1700 kalorijų sunaudojama gyvybei palaikyti, o likusius 800 dirbant — lengevsnį darbą. Normaliai moteriai, sveriančiai 125 svarus, tereikia 1860 kalorijų, o sunkų fizinį darbą dirbančiai, pakanka 2480 kalorijų į dieną.

Kas atsitinka, kai suvalgome virš saiko ir padidėjusios energijos nesunaudojame?

Tik du ar tris šimtus kalorijų virš saiko kasdieną suvalgant, per metus laiko susidarys 10 svarų rezervas. Per 20 metų laikotarpį galima užaugti 165 svarų, kasdien suvalgant tik po mažą gabalėlį sviesto.

Norint išlaikyti normalų ir vienodą svorį, neišvengiamai tenka visą maistą skaičiuoti kalorijomis. Moterys, kartais stebisi, kad ir mažai valgant svoris visvien užauga. Beveik kiekvienu atveju tai yra dėl to, kad jį arba per daug cukraus ir grietinės savo kavoje sunaudoja, o gal per daug pyragaičių kasdien suvalgo.

VALERIJOS GROŽIO SALONAS
Valerija Gimbutienė, Sav.

Turi moderniškiausias priemones plaukams šukuoti, garbiniuoti, dažyti ir galvos bei veido odai masažuoti. — Manikiūra, "cold wave", "permanent wave" ir kitokia

Importuotos mašinos

Virš 15 metų biznyje

106-17 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y.
Tel. VIrginia 3-1327

Lietuviška marškinių siuvykla ir rankų audykla
LITBALT COMPANY
gamina visokius marškinius, kaklaraščius, šalikus, audžia lietuviškus marginius ir t.t.
Turime pasirinkimą puikių šalikų, kaklaraiščių, lietuviškų juostų ir galvos papuošimui juostų.
Priima užsakymus visokiems marškiniams, tautiškiems rūbams, staltiesėms, lovatiesėms, lietuviškoms vėliavoms ir kit.
ŽEMOS KAINOS — MANDAGUS PATARNAVIMAS
Jonas Žukauskas
20 TEN EYCK STREET
Tel. EVergreen 8-2954 BROOKLYN 6, N. Y.

Peist Lane Drugs, Inc.
VAISTINĖ
Visokie vaistai, kosmetika, viskas kas reikalinga kūdikiams — žemiausiomis kainomis
Pildome receptus
405 S. 4th STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6238

Geriausia lietuviška valgykla Brooklyne
LORIMER COFFEE SHOP
FRANK DOMIKAITIS, Savininkas
Šviežias maistas. — Įvairus mėsos, daržovių ir pieniškų valgių pasirinkimas.
417 LORIMER STREET BROOKLYN, N. Y.

GRANFORD RADIO-STORE
(Buvusiame Vienybės ofise)
J. Yuskowski, Sav.
MES TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS, DUODAMOS DOVANOS TIEMS, KURIE PAS MUS PERKA RADIJO ARBA TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS
193 GRAND STREET BROOKLYN, 11, N. Y.
EVergreen 7-5703

ALBERT'S BALDŲ KRAUTUVĖS
ALBERT ELICE, Sav. ĮSTEIGTA 1920 M.
DABAR VYKSTA DIDŽIULIS ĮVAIRIŲ BALDŲ NUPIGINTAS IŠPARDAVIMAS
Miegamųjų ir gyvenamųjų kambarių baldai,
Valgomųjų kambarių baldai ir kiti rakandai
DABAR NUPIGINTA NUO 20% IKI 30%
Geriausios rūšys. Prieinamos kainos. Pilnas patarnavimas.
248-50-52-54-256 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4387.

TAUPYKITE
Vėliausias dividendas yra 2% į metus, kredituojamas bertainiai.
Nuošimtis apskaičiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradedant nuo $25 iki $7500.
Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 neša nuošimtį nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirčio dienos.
THE *Kings County* SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
Įsteigta 1860

VĖLIAUSIAI ATVYKĘ LIETUVIAI

Spalio 24 d., laivu General McKae, į New Yorką atvyko šie lietuviai:

Alinskas G. ir M., Brooklyn, N. Y. — Armalis A. ir G., Belleville, N. J. — Baltrušaitis J., Wilmore, Ky. — Bazėnas E., Waterbury, Ct. — Bandzevičius E. ir E., Omaha, Neb. — Bartašius I. ir š., Phila, Pa. — Biržiška V., Waterbury, Ct. — Bruziliauskas P. ir š., Miami Beach, Fla. — Bazėnas A., Waterbury, Ct. — Bielskus A., Stamford, Ct. — Butkus S., Brooklyn, N. Y. — Čiurinskas K., Rhinelander, Wis. — Dalinda K., Watertown, Ct. — Druktenis R. ir š., Westhampton Beach, N. Y. — Eičinas S., Bowling Green, Miss. — Eidukaitis K. ir š., Baltimore, Md. — Gričius J., Kingston, Pa. — Gulbinas J., Chicago, Ill. — Juodis K. ir š., Bronx, N. J. — Jurkynas P. ir š., Locust Grove, Ga. — Jasmantas J. ir š., Laceyville, Pa. — Jablonskis B. ir L., Chicago, Ill. — Kačanauskas L. ir š., Rhinelander, Wis. — Kalvelienė E., Chicago, Ill. — Kazokaitis J. ir V., Georgetown, Ill. — Klibingaitis F., Huntsburg, Oh. — Kilikevičienė R., Grand Island, Neb. — Kostowy E., Pine Island, N. Y. — Kavaliauskas J. ir š., Worcester, Mass. — Lekavičius A., Stanford, Ct. — Mačiokas V. ir š., Waterbury, Ct. — Morkūnas G., Chicago, Ill. — Masaitis Č. ir š., Belleville, N. J. — Moncevičius F. ir š., Manchester, Ct. — Mikalauskas P., Baltimore, Md. — Mirbachaitė E., Watertown, Mass. — Mockus J. ir š., Bristol, Pa. — Narbutas M. ir S., Harrisburg, Pa. — Norkevičius J. ir š., Crystal Springs, Miss. — Nolosovas J., Omaha, Neb. — Perednikienė L., Norwood, Mass. — Plikaitis J., Kearny, N. J. — Rakašius J. ir O., Binghamton, N. Y. — Ridikas J. ir š., Norwood, Mass. — Skirmantas S. ir š., Five Points, Cal. — Sodaitė A., Beres, Ky. — Sijonienė M., Detroit, Mich. — Saulevičienė G., Crystal Springs, Miss. — Šimkus K. ir E., Baltimore, Md. — Skėrys A., Elizabeth, N. J. — Šmulkštys J., Waterbury, Ct. — Tidmanas K. ir M., Chicago, Ill. — Tyla P. ir š., Norwood, Mass. — Ulinskaitė M., Rochester, N. Y. — Uzas D., Great Neck, N. Y. — Vaičekauskas A., Gillespie, Ill. — Vaičiūnas S. ir š., Kingston, Pa. — Valkavičius A., Dorchester, Mass. — Velbasis E. ir S., Chicago, Ill. — Zeringienė A. ir š., Detroit, Mich. — Žiedonis J. ir š., Chicago, Ill.

***

Š. m. spalio 26 d., laivu General Bundy į New Yorką atvyko šie lietuviai:

Abramikas V., Scranton, Pa. — Avižius K., Chicago, Ill. — Balčiūnas A., Pittsburgh, Pa. — Baleika J., Cleveland, Oh. — Benešiūnas A., Phila, Pa. — Bilvaišas B. ir M., Brockton, Mass. — Bukauskas B., Detroit, Mich. — Beniulis A., Ansonia, Conn. — Bradūnas V. ir š., Auburn, Pa. — Brazelis J., Phila, Pa. — Budraitis J. ir š., Jamaica, N. Y. — Budrevičius S., Westville, N. Y. — Budrys V. ir E., Westfield, N. J. — N. J. — N. J. — Blažytė S., Opelusas, La. — Butikas J., Chicago, Ill. — Čeras G. ir š., Lemont, Ill. — Cinkus P. ir M., Gary, Ind. — Dailidė J. ir A., Brooklyn, N. Y. — Fetingis R., Akron, N. Y. — Gešvertas K., Phila, Pa. — Graužinis A. ir š., Caledonia, Vt. — Grėbliūnas V., Chicago, Ill. — Grigaliūnas I., Chicago, Ill. — Grusnys M. ir A., Bridgewater, Mass. — Gulbinas J., Chicago, Ill. — Jasmantas K. ir š., Lacovilla, Pa. — Jodelis S., Brockton, Mass. Laukaitis P. ir š., Brooklyn, N. Y. — Latvėnas A. ir š., Jamaica Plains, Mass. — Liatukas V. ir E., Brooklyn, N. Y. — Lukoševičius J. ir š., Brooklyn, N. Y. — Kaupas A., New Britain, Conn. — Kemėžaitė B., Minneapolis, Minn. — Kubelskienė M., New York, N. Y. — Kucinas E., Brooklyn N. Y. — Kanaitė E. ir K., Chicago, Ill. — Mačiulaitis J. ir š., Latrobe, Pa. — Merkevičius A. ir š., Detroit, Mich. Marcinkevičius A., Ermetsburg, Iowa. — Mazonas K. ir L., Cleveland, Oh. — Merkevičius Z. ir M., Brooklyn, N. Y. — Meškonis K., Brooklyn, N. Y. — Misauskas Z. ir š., Phila, Pa. — Modestavičius, C., Otsega, Mich. — Pažėrūnaitė A., Chicago, Ill. — Paukštys L. ir O., Worcester, Mass. — Popolis A., Gary, Ind. — Preikštas V. ir š., Phila, Pa. — Rimkus P., New Haven., Ct. — Rinkevičius V., Lawrence, Mass. — Ruokis J., Brockton, Mass. — Šarauskaitė R., Bristol, Pa. — Savickienė O., Brooklyn, N. Y. — Simanauskaitė O., Cincinnati, Oh. — Šimkus J. ir š., Detroit, Mich. — Skavičius J., Phila, Pa. — Sulutas A. ir š., Allegan, Mich. — Stanišauskas A., Cicero, Ill. — Strungienė M., Auburn, Pa. — Stuogis V. ir š., Cleveland, Oh. — Saplys J. ir š., Dearborn, Mich. — Šveikauskas L., Chicago, Ill. — Ubeika B., Phila, Pa. — Virbickas A., Plymouth, Pa. — Žilinskas A., Akron, N. Y.

SMŪGIS LAIKRASČIUI

padaromas to prenumeratoriaus, kuris nesirūpina atsilyginti savo atsilikusį prenumeratos mokesti.

TUBERKULOZE SERGANČIŲJŲ LIETUVIŲ REIKALŲ

Mes nuolat girdime kartojant tą visiems žinomą ir suprantamą tiesą, kad mums brangus kiekvienas lietuvis. Bet to dar maža. Kad ta tiesa įgautų realią prasmę, ją reikia patvirtinti konkrečiu darbu. Kitaip tai būtų tik tušti žodžiai. Taip sakydamas, galvoju apie nedarbingus ir skaudžios nelaimės ištiktus tremtinius ligonius, ypač sergančius plaučių tuberkulioze (džiova). Jų nemažas skaičius gydosi Vokietijos sanatorijose, o kiti tebevargsta stovyklose. Su sveikaisiais kaip ten bebūtų. Jie nepražus. Dauguma emigruos ir pradės, kad ir per kietą vargą, normalų, žmonišką gyvenimą. Likusieji prisitaikys vokiečių ūkyje. Tačiau ligonių padėtis yra tikrai tragiška. Jų neįsileidžia joks kraštas, o IRO darbas artėja prie pabaigos. Visos giesmelės apie žmoniškumą, kurias girdime giedant tarptautinėse konferencijose, kurias skaitome spaudoje ir kitur, kaip žiauri tikrovė parodė, tėra tik Fata Morgana nelaimingiesiems, sukelią dar didesnį jų nusivylimą.

Tuberkulozė yra pagydoma liga. Reikia tačiau tinkamų sąlygų: gero oro, gero maisto, geros nuotaikos ir vaistų. Sunkesniais atvejais panaudojamos operacinės priemonės. Bet IRO sanatorijose nieko nėra pakankamai. Klimatinės sąlygos dažniausiai esti blogos, maistas prastas ir vienodas, medikamentų didelis trūkumas. Medicinos personalas, vykstant emigracijai, nuolat keičiasi ir nėra suinteresuotas tinkamu ligonių gydymu. Patys ligoniai dažniausiai neturi pinigų net pašto ženklams nupirkti, nekalbant jau apie vaistus, maisto paįvairinimą ir kitus, kad ir būtiniausius, reikalus. Taip pat labai jaučiamas ir aprangos trūkumas, nes nėra kas jais pasirūpintų. Galima suprasti, kokia gali būti tokio tremtinio ligonio nuotaika.

Anksčiau teiktoji per Lietuvos Raudonąjį Kryžių parama buvo toli gražu nepakankama. Dabar ji veik visai pasibaigė. Atrodo, geriausia būtų, jei pagalba iš užjūrių eitų tiesiog be tarpininkų. Iki šiol ligoniai kantriai kentėjo ir tylėjo. Bet dabar, šiose nevilties dienose, jų maldaujantis žvilgsnis kaskart labiau krypsta į savo seses ir brolius lietuvius, kad nepaliktų jų vienų skaudžiam likimui.

Daug kas paklaus, ką gi galima padaryt, kuo galima jiems padėti? Atsakymas aiškus, reikia energingai organizuoti pagalbos akciją. Jei bus skubiai ateita su tinkama pagalba, tam tikras ligonių skaičius suspės pasveikti ir emigruoti. Likusieji greičiau sugrįš į sveikųjų tarpą ir, vietoje laukę iš kitų paramos, patys pasirūpins savo likimu.

Konkrečiai kalbant, atrodo, būtų tikslinga:

1) jei didesnėse lietuvių kolonijose (Australijoj, Anglijoj, Kanadoj, JAV, Piet. Amerikos valstybėse) prie lietuvių organizacijų būtų sudaryti specialūs nedarbingiems ir ligoniams remti fondai, kuriuose būtų kaupiamos lėšos vaistams.

2) jei kilniaširdžiai ir geros valios tautiečiai bei jų organizacijos švenčių ir kitomis progomis prisimintų ligonius ir nusiųstų jiems maisto bei aprangos siuntinėlių, arba bent parašytų jiems paguodos bei užuojautos žodžių.

3) jei lietuviai veikėjai ir organizacijos darytų žygių, kad šalys, kurios priėmė sveikųjų imigrantų, žmoniškumo vardan, priimtų ir tam tikrą nedarbingų bei ligonių skaičių. Iš viso, ši opi ir svarbi problema turėtų būti diskutuojama lietuvių susirinkimuose bei suvažiavimuose.

Tarp kelių IRO išlaikomų sanatorijų yra viena Heilbronn'e. Joje gydosi apie 400 įvairių tautybių asmenų, jų tarpe 45 lietuviai. Pastarieji yra susiorganizavę į Lietuvių Tremtinių Bendruomenės apylinkę. Norintiems su šia lietuvių grupe palaikyti ryšius, duodame adresą:

Litauisches Kranken - Kommitee, Heilbronn, IRO Hospital, Germany, US Zone.

M. B. Jauniškis

TARZANAS

GRĮŽTA Į DŽIUNGLES

(Tęsinys)

— Džena Porterytė! — sušuko mergaitė. — Tamsta ją pažįsti? Juk aš neturiu pasaulyje geresnės draugės, kaip ji. Mes kartu augom ir pasižįstame jau visas amžius.

— Iš tikrųjų? — nudžiugo Tarzanas. — Sunku tikėti tamstos žodžiais tam žmogui, kuris tamstas abi matė.

— Na, tai pasitaisysiu, — atsakė juokdamos mergaitė. — Jau du amžiu, kaip mes pasižįstame — jos ir mano amžius. Bet iš tikrųjų mes mylimės kaip sesers, ir plyšta iš skausmo širdis, kai pamanau, kad greitai jos neteksiu.

— Jos neteksi? — sušuko Tarzanas. — Ką tamsta kalbi? A, taip, suprantu. Tamsta nori pasakyti, kad dabar, kai išėjo už vyro ir gyvena Anglijoje, tamsta ją retai bematysi?

— Taip, — atsakė ji. — O liūdniausia, kad išėjo ne už to, kurį mylėjo. O, kaip baisu! Ištekėti tik dėl to, kad prižadėjo, dėl žodžio. Mano supratimu, tai labai negerai, aš ir jai sakiau. Nors tiktai aš viena, neskaitant artimiausių giminaičių, turėjau būti jos vestuvėse, tačiau prašiau nekviesti manęs į tas vestuves, stačiai — nenorėjau būti tokiose vestuvėse, — juk tai pasityčiojimas! Bet Džena labai pastovi! Ji įsikalė sau į galvą, jog tai vienintelis padorus kelias. Ir niekas jos neįstengs perkalbėti už jo neiti, nebent Greistokų lordas numirtų arba atsisakytų imti.

— Aš labai sielojuos dėl jos, — atsiliepė Tarzanas.

— O aš sielojuos dėl žmogaus, kurį Džena myli. Aš jo niekuomet nemačiau, tik sprendžiu iš Dženos pasakojimų, jog tai nepaprastas žmogus. Kiek supratau, jis gimęs Afrikos džiunglėse ir išauginusi jį žiauri beždžionė, panaši į žmogų. Jis dar nebuvo matęs baltojo žmogaus, kai profesorius Porteris su draugais išlipo į krantą prie jo menkos trobelės.

JOIN ONE OF THESE CLUB CLASSES

DO IT NOW

Deposit Weekly	Receive in 50 Weeks
$ .25	$ 12.50
.50	25.00
1.00	50.00
2.00	100.00
3.00	150.00
5.00	250.00

KINGS COUNTY SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. ŁUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

AUGUST GUSTAS BELTAIRE FLORIST
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(68th St. kampas) SHoreroad 8-9330
SPECIALISTAI LAIDOTUVIŲ VAINIKAMS IR VESTUVIŲ BUKIETAMS PARUOŠTI
Užsakymai primami ir telefonu.
Taip pat galima užsakyti gėles
Paul Gustas Funeral Home, Inc. įstaigoje:
354 MARCY AVE. EVergreen 7-4774.

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

SEA-GULL SHIPPING CO. 560 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių pakietus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per paštą. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos pakietus nieko nemoka.

Nr 1. — $6.50
2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kakao, 1 sv. bekono, 1 sv. kiaul. mėsos, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.

No. 3 — $7.00
2 sv. Salami dešros, 2 sv. rūkyto bekono, 2 sv. kiaul. taukų, ½ sv. arbatžolių, 4 oz. kavos extrakto.
1 sv. bičių medaus.

Nr. 2 — $10.00
5 sv. cukraus. 2 sv. kavos, 2 sv. kiaul. mėsos, 5 sv. kiaul. taukų, 2 sv. bekoon, 2 sv. kond. pieno, 2 gb. tual. muilo

Nr. 4 — $6.00
4 sv. kiaul. taukų, 2 sv. rūkyto bekono, 1 kvorta valg. aliejaus.

Nr. 5 — $5.
10 sv. kiaul. taukų

Nr. 6 — $6.40
5 sv. kavos, 4 sv. kakao.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
34-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y
Notary Public. Tel., Newton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
110 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radijo Valandos:
Šeštadieniais, 5:00-5:30 v. vak
Stotis WEVD (A.M.)
1330 kil.
Trečiadieniais, 5:30-6 v. vak.
Stotis WGYN (F. M.)
JOKŪBAS J. ŠTUKAS
Direktorius
429 Walnut St. Newark 5, N. J.
Tel. MArket 2-5360

LIBERTY PARK BAR & GRILL
Kate Laseck, sav.
1144 Liberty Avenue
Waverly 3-9515 Hillside, N. J.

BOSTON BAKERY
A. Stakeliuans, sav.
330 William St. Harrison, N. J.

LIETUVIŠKA UŽEIGA
Ethel Chesney, sav.
181 Avenue A Bayonne, N. J.

L' N' ED.
Stephan H. Martis, sav.
804 W. Elizabeth Ave.
Tel. 2-3246 Linden, N. J.

Julius Adomaitis
Bar and Grill
Pirmutinė ir paskutinė vieta, kur galima ne tik išsigerti, bet ir gardžiai pavalgyti.
187 E. 24th St. Bayonne, N. J.
Bayonne 3-7922

Vaičiūno Viešbutis
Naujai įrengti kambariai. Centralinis šildymas. Šiltas ir šaltas vanduo. Maudynės. Kainos nuo 5 iki 7 dol. savaitei.
Jonas Vaitkevičius, Ved.
72 Ocean Ave.
Jersey City, N. J.

LOUIS GAUBAS
Parduoda ir taiso įvairiausių rūšių LAIKRODŽIUS
4 Wilson Ave., Newark, N. J.
Tel.: MI 2-0931.

WEST HILLS INN
M. Danielienė, Sav.
Tai viena iš gražiausių lietuviškų užeigų saloje
West Hills Road & Oklahoma Ave., So.
HUNTINGTON, L.I., N.Y.
Tel.: Huntington 3253

David Loeber
Laisniuotas Plumeris
ANGLIŲ IR ALIEJAUS šildymo insteliacijos
432 BEDFORD AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Stagg 2-7066

Anthony V. Grunskis
Furniture Shampooing
Drabužių valymas
Darbas atliekamas per 4 valandas.
Ridgewood Tailor
583 Metropolitain Ave.,
Brooklyn, N. Y. HE 3-5960

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Šviežias maistas, įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-9407

JONAS PATASIUS
Laikrodžiai, žiedai, kosmetika ir religiniai dalykai
307 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

Louis Restaurant
L. ALEKNIEJUS, Sav.
Alus - Vynas - Degtinė
Pusryčiai, pietūs ir vakarienė
Pirmos rūšies maistas
44 Hudson Avenue
Ma 5-9108 Brooklyn, N. Y.

HAPPY DAYS
RESTAURANT & BAR
Nemokamai galite gauti svetainę pramogoms: vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams, pagerbimo vakarienėms ir kitokioms iškilmėms bei puotoms.
426 So. 5th St. Brooklyn, N. Y.

Lietuvių biznierių Radijo Valanda
WLIB NEW YORK 1190 KC
Iš WLIB, 1200 klc.
Kiekvieną sekmadienį nuo 1,30 iki 2,30 v. pp.
P. LISAUSKAS, Direktorius
V. BUKSNAITIS, Pranešėjas
496 Grand St.
Brooklyn, N. Y
Tel. EVergreen 7-7411 (ofiso)
TWining 4-8087 (namų)

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

S. Lozoraitis, Lietuvos ministeris Romoje, grįžo iš Waterbury, Conn., kur praeitą sekmadienį jo garbei buvo iškelta puota.

Alena Devenienė, kaip mums pranešama iš Naujosios Anglijos, nominuojama SLA iždo globėjo pareigoms.

P. Lisauskas, lietuvių radijo valandos direktorius, uoliai ruošiasi radijo koncertui, kuris įvyks sausio 1 d. Klasčiaus salėje, Maspethe.

Adv. C. S. Cheleden mus prašo pranešti, kad jis atsisako būti nominuojamas į SLA iždininkus. Jo laišką tuo reikalu paskelbsime kitame numeryje.

Stepas Karvelis, gyvenantis 188 Highland Ave., Brooklyn, N. Y., norėtų susisiekti su lietuviais, kilusiais iš Žagarių, Seinų apskrities.

S. Kundrotas, neseniai atvykęs iš Europos ir įsikūręs Bayonne, N. J., mūsų bičiuliui J. Liubinskui - tarpininkaujant, užsiprenumeravo Vienybę.

A. S. Trečiokas, kaip mums pranešama iš Newarko, yra nominuojamas SLA iždininko vietai. Jį nominavo viena New Jersey SLA narių grupė.

St. Pundzevičius, buvęs Lietuvos kariuomenės generolas neseniai įsikūręs Great Neck, L. I., šiomis dienomis užsiprenumeravo Vienybę.

L. Dovydėnas, rašytojas, įsikūręs Scranton, Pa., šiomis dienomis lankėsi Brooklyne.

Dr. A. Petrikas, buvęs Kauno ligoninės gydytojas, neseniai atvykęs iš tremties ir apsigyvenęs pas savo brolį, 195 Richard St., Brooklyne, užsiprenumeravo Vienybę.

P. J. Montvila, žinomas katalikų veikėjas, šiomis dienomis užsiprenumeravo Vienybę.

Marija Sims, mūsų kolumnistė iš Detroito, kurį laiką nieko nerašiusi, dabar vėl prisiuntė pluoštą žinių, pranešdama: "Buvau labai užsiėmusi tremtinių reikalu, tai ir laikraščiui parašyti nebuvo laiko".

MENO VAKARAS GRUODŽIO 3 D.

Nelė Mazalaitė Kruminienė Vienybės meno vakare skaitys savo legendas.

Stasys Santvaras Vienybės meno vakare skaitys savo eilėraščius.

Kaip jau buvo rašyta, gruodžio mėn. 3 d., šeštadienį, įvyksta šio sezono antrasis Vienybės meno vakaras, kurio programą atliks rašytojai ir dainininkai.

Smulkesnė vakaro programa bus nurodyta ateinančiam Vienybės numeryje.

Vakaro pradžia 8 val. Jis įvyksta toje pačioje Common Council of American Unity salėje, 40 East 40th St. (kampas Park Avenue). Vykstantiems požeminiais traukiniais patariama išlipti Grand Central ar 42nd St. stotyse.

Bilietų kaina 1 dol. Jie gaunami Vienybės redakcijoje

J. GINKAUS RADIJO PROGRAMA LIETUVIŲ DAILĖS PARODOJE

Lietuvių Dailės Parodos organizatoriai parodos lankytojams sistemingai ruošia ir lietuvišką meninę programą, kurią atlieka jų kviečiami lietuviai menininkai.

Pereitą sekmadienį koncerto programą atliko J. Ginkaus radijo valandos dalyviai. Pasirodė dainos, muzikos ir tautinių šokių atstovai. Parodos publikai buvo suteikta marga lietuviška programa, kuri dar papildė atsilankiusiųjų susidarytąjį įspūdį apie lietuvių meną. Programos pradžioje ir jos pabaigoje kalbėjęs Ginkus jun. ir J. Ginkus., vienas angliškai, antrasis lietuviškai, apibūdino dabartinę lietuvių tautos padėtį ir pabrėžė visais frontais vedamą lietuvių tautos kovą už jos laisvę. Kaip ir tiko, ši lietuviškoji programa buvo baigta Lietuvos ir Amerikos himnais.

Tuojau po lietuviškosios programos tenai pat vykusi

JUOZAS GINKUS

meksikiečių ar kokių kitų programa su įvairiais kabaretiniais numeriais ne tik napagilina parodos įspūdžio, bet čia nieku nė nepateisinama. Įdomu, kas turėtų imtis iniciatyvos, kad ši svetimųjų programa muziejuje nebūtų rodoma lietuviškosios parodos metu.

LIETUVIŲ DAILĖS PARODOS REIKALAI

Kaip jau buvo pranešta, Lietuvių Dailės Paroda New Yorke pratęsiama iki 1950 m. sausio 1 d. Bet nuo lapkričio 27 d. ji bus pertvarkyta ir daugiau pritaikinta Kalėdų nuotaikai. Kadangi New Hall of Science gruodžio mėnesį skiria jaunimui, tai ir Lietuvių Dailės Paroda persitvarkys taip, kad bendroj parodoj galėtų pavaizduoti lietuviškų kalėdinių švenčių dvasią.

Todėl paroda nuo lapkričio 28 d. iki gruodžio 1 d. turės persitvarkymo laikotarpį.

Parodos bilietų laimėjimas bus įvykdytas parodos uždarymo dieną. Kad bilietas dalyvautų laimėjime, nereikia, kad jo turėtojas būtų parodą aplankęs. Kiekvienas nusipirkęs už 50 centų parodos bilietą — dalyvauja laimėjime. Dabar, kai Lietuvių Dailės Paroda pirmąjį ir pagrindinį savo uždavinį yra užbaigusi, visų lietuvių pirmoji pareiga yra prisidėti prie antrinių parodos uždavinių. Tuo tikslu reikalinga, kad ir tolimiausios lietuvių kolonijos paremtų parodą, pirkdami jos bilietus ir juos platindami. Kiekvienas bilietas tiesia kelią parodai į kitas lietuvių kolonijas.

Parodos lankymas iki šiol buvo tikrai džiuginantis. Lietuvių visuomenės parama ir atskirų asmenų globa parodai yra didelis paskatinimas tolimesnei lietuvių kultūros propagandai Amerikoje.

Visi bilietų platintojai kviečiami užbaigti pagrindinį bilietų platinimą iki gruodžio 27 d. Bilietų šakneles ir pinigus siųskite adresu: Lithuanian Art Festival, New York Hall of Science, Broadway at 44th St., New York City.

RAYMOND DUNCAN JUBILIEJUS

Šį penktadienį, lapkričio 25 d., 2,30 v. p.p. Town Hall, New Yorke, įvyksta žinomo filosofo, artisto ir poeto Raymond Duncan 75 metų amžiaus sukakties minėjimas, kuriame, kaip teko girdėti, dalyvaus lietuviai, latviai, graikai ir daugelio kitų tautų atstovai, nekalbant jau apie amerikiečius.

Raymond Duncan yra amerikietis, bet jau daugiau, kaip 40 metų gyvena Europoje. Būdamas didelis senovės graikų kultūros propagatorius, Raymond Duncan yra ypač daug nusipelnęs Graikijai. Balkanų karo metu jis buvo suorganizavęs labai efektingą šalpą Graikijos gyventojams.

Bet Raymond Duncan yra visų mažų tautų draugas. Jis yra nemažai padėjęs Paryžiuje gyvenantiems lietuviams, kurie jo salėje švenčią Vasario 16 ir t.t.

Raymond Duncan, kuris vilki senovės graikų rūbais, yra vienintelis tos rūšies artistas. New Yorko lietuviams Duncan taip pat yra gana gerai pažįstamas, nes užpernai jis kalbėjo Vienybės koncerte.

Nėra abejonės, kad šio deimantinio jubiliejaus proga Raymond Duncan pasveikins ir lietuviai.

Įėjimas į minėjimą nemokamas.

RAYMOND DUNCAN

PRAŠO ATSILIEPTI

Ida Sideravičienė (Apelytė - Appel), gyvenanti Vokietijoje, prašo atsiliepti savo puseseres Augustę Forner - Fornerytę (iš Vilkaviškio) ir Oną Filipovič-Filipavičiūtę (iš Kybartų), gyvenusias ar dar tebegyvenančias Brooklyne.

Ieškomos ar žinantieji jas kviečiami rašyti Vienybei.

B. Prapuolenis, gyvenąs Prancūzijoje (52, I - Avenue, Crusnes Cite, Meurthe-et-Moselle, France), prašo atsiliepti Bujauskienę Petronę, gyv. JAV. Kilusi iš Šikšnių dvaro, Kybartų valsč. ir Trušinskaitę-Kunsaitienę Uršulę.

Liuda Vilkaitytė, gyvenanti Vokietijoje (Oldenburg i. Old., Nollstrasse 4, Germany, British Zone), prašo atsiliepti savo giminaitį Maskvitaitį, kilusį iš Naumiesčio, Sakių aps., prieš šį karą gyvenusį Philadelphijoje.

VYTAUTO BACEVIČIAUS MUZIKOS KLUBAS

1949 — Antras Sezonas — 1950

Muzikos vakarai, dalyvaujant žymiems artistams: pianistams, smuikininkams, čelistams, dainininkams ir ansambliams, rengiami vieną kartą per mėnesį Studio Club Hall ir Steinway Hall.

Narių metinis mokestis $10.

Norintieji tapti klubo nariais, siunčia savo mokestį klubo prezidentui Vytautui Bacevičiui, Franklin Towers Hotel, 333 W. 86th St., apt. 1014, New York 24, N. Y.

Užsirašiusiems į klubą tą pačią dieną bus persiųsti nario metiniai bilietai bei pakvietimas 18-tam klubo koncertui.

IŠ ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS SUGRĮŽUS

(Atkelta iš 3 psl.)

Lenkija labai nukentėjo kare. Dancigas, Gdynė, Suvalkai, Balstogė, Varšuva, Liublinas ir kiti miestai — vieni griuvėsiai. Karo audra palietė ir kaimą. Tik lietuviams žinomi Seinai, palyginti, nedaug nukentėję. Pavyzdžiui, kunigų seminarijos rūmai stovi, kaip stovėję, tik sienose matyti kulkų žymės.

Beje, paklausta, ar Lenkijoje yra žydų, Karvelis atsakė:

— Žydų Lenkijoje kaip ir nėra. Pavyzdžiui, Suvalkuose iš viso gyvena tik dvi žydų šeimos. Panašiai yra Varšuvoje ir kituose Lenkijos miestuose. Naciai išžudė, o likusiems po karo lenkai leido bėgti į vakarus. Mes buvome nuvykę į Galiciją aplankyti kitų žmonos giminių, — pasakoja Karvelis. Pakeliui buvome sustoję Liubline, kur teko matyti garsiąją krematoriją. Čia šimtai tūkstančių žydų buvo sudeginta. Šimtais tūkstančių žydų buvo šaudoma ir užkasama į žemę. Daugelis žydų buvo laidojami gyvi. Žmonės pasakoja, kad vienoje vietoje, kur žydai buvo šaudomi, tris dienas kilnojosi žemė...

Kalbant apie vadinamą nacionalizaciją, Stepas papasakojo vieną būdingą atsitikimą:

— Kartą, — pasakoja Karvelis, — vienas lenkas rangovas padarė su valdžia sutartį mokyklai statyti. Už tą darbą jam buvo sumokėta 200,000 zlotų. Bet kaip tas rangovas buvo aptaksuotas? — Jis valdžiai turėjo sumokėti 200.000 zlotų mokesčių, o kadangi jis, kaip privatus pilietis, neturėjęs teisės daryti su valdžia sutarties, tai pabandai jis dar turėjo sumokėti 10,000 zlotų.

Tai toki, trumpai suglaudus, įspūdžiai tos kelionės, kuri Karveliams kaštavusi apie pusę milijono zlotų...

Baigiant, reikia pažymėti, kad Alice Karvelienė vis dėlto labai patenkinta šia kelione, nes ji turėjo progos dar kartą aplankyti savo gimtinę ir, svarbiausia, paskutinį kartą pamatyti savo motiną, kuri netrukus, Karveliams atvykus, mirė. Ant jos kapo Karveliai pastatė gražų paminklą.

Bet, anot Karvelio, dabar visa Lenkija laidotuvių ženkle. Neveltui kai kurie valdžios pareigūnai Karveliams atvirai pasakė: "Važiuokite, kol dar nevėlu..." Kad tas įspėjimas nebuvo be pagrindo, tai liudija sovietų maršalo Rokossovskio paskyrimas Lenkijos kariuomenės vadu ir faktinuoju krašto valdovu.

Baigdamas pasikalbėjimą, Stepas Karvelis dar pridūrė:

"Grįžtant, visose Lenkijos geležinkelių stotyse buvo matyti po keletą sargybinių, kurie stovėjo su automatiškais šautuvais rankose. Visa tai laisvo krašto piliečiui darė labai nejaukų įspūdį. Iš tikrųjų, atrodo, kad mes laiku apleidome tą "rojų", kurį mums tiek metų piršo visoki bimbos, mizaros ir prūseikos. Aš patarčiau jų šalininkams, sergantiems komunistiniu svaiguliu, nuvažiuoti į dabartinę Lenkiją".

Tai buvo labai įdomus pasikalbėjimas, kuris baigėsi apie 2 valandą ryto. Atsisveikinęs su maloniais šeimininkais ir išėjęs į pageltusiais lapais čežančią gatvę, Jūsų reporteris, lipdamas nuo kalno, galvojo:

— Kažin, ar anapus geležinės uždangos žmogus galėtų taip vėlai grįžti namo?

V. R.

KINGS COUNTY SAVINGS BANKO KALĖDINIS KLUBAS

Kings County Savings Bankas praneša, kad jo ofisas, prie Broadway ir Bedford Avenue, yra išdalinęs daugiau, kaip 179,000 dolerių savo Kalėdinio Klubo nariams, kurių Williamsburgho dalyje yra 1,517 ir kuriems, bendrai paėmus, yra tekę po 118 dolerių. Tuo tarpu kai visame krašte, bendrai paėmus, kiekvienas tokio klubo narys tegauna po 84 dolerius.

Kiekvienas nuolankiai kviečiamas įsirašyti į 1950 m. Kalėdinį Klubą, kurį Kings County Savings Bankas jau yra atidaręs.

PADĖKA

Savo ir savo šeimos vardu širdingai dėkoju Uršulei ir Robertui Šereliams, gyv. 590 Hudson Ave., Rochester, N. Y., už tą didelį nuoširdumą, kurį jie mums parodė, esant tremtyje, sudarant mums dokumentus atvykti į šį kraštą ir nepaprastai broliškai globojant mus, jau mums Amerikoje atsidūrus.

Taip pat širdingai dėkojame Jurkštams, Devoniams, Urbonams, Aldrichams, Paluikiams, gyv. Rochester, N. Y., kurie mums dovanojo rūbų, padėdami mūsų pirmuosiuose žingsniuose šiame krašte.

N. Vilūnas

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9220

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3833

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

LIETUVIAI ADVOKATAI

John W. Ansell
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497
Namų tel. NE 9-5689

PRANAS ALEXIS
Real Estate
110-18 JAMAICA AVENUE
Richmond Hill, L. I., N. Y.

STEPHEN BREDIS, JR.
197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-9394

Anthony J. Weslan
(Vizlanskas)
16 Court St., Brooklyn, N. Y.
MAin 5-1260

CLEMENT A. VOKETAITIS
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwtown 9-5972

STANLEY ZUBAVIČIUS
Advokatas įvairiems biznio ir taksų reikalams.
111 Ainslie St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVvergreen 4-3049

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-6773

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

Naujai įrengta ir pagražinta
ALLIANCE HALL
(Buvusiame Vienybės name)
RESTAURANTAS IR BARAS
Puošni salė bankietams, vestuvių pokyliams, susirinkimams ir kitokioms pramogoms
Wm. Kincheloe, Savininkas
195-7 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel.: EV 4-9352

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Įvairūs svaiginamieji gėrimai.
Šviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir šiaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8918.

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

JOHN JAKULEVIČIUS
Painter & Decorator
General Contractor
16 Maujer St., Brooklyn, N. Y.

ANTANAS DIRŽULAITIS
Lietuviška Kirpykla
Įsteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYNO IR LIKERIO
X. Strumskis, sav.
322 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).